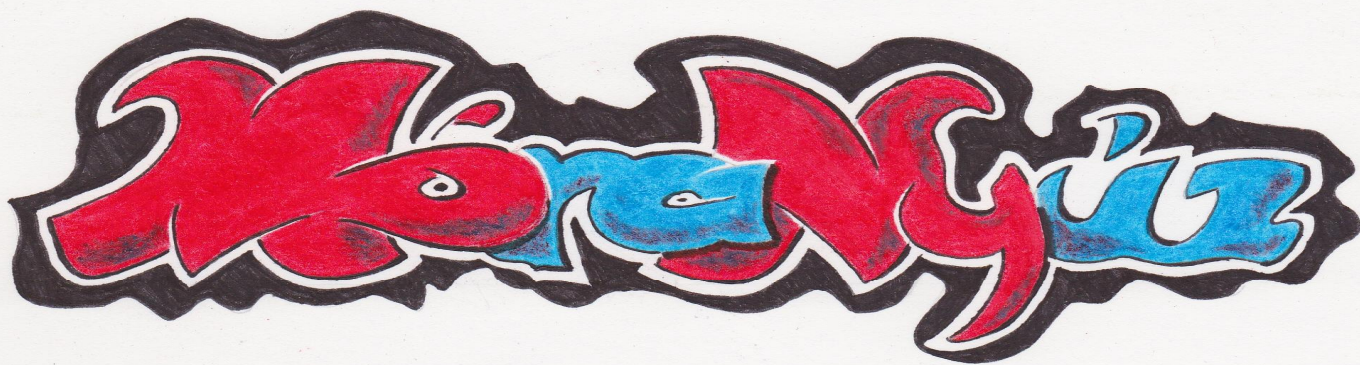
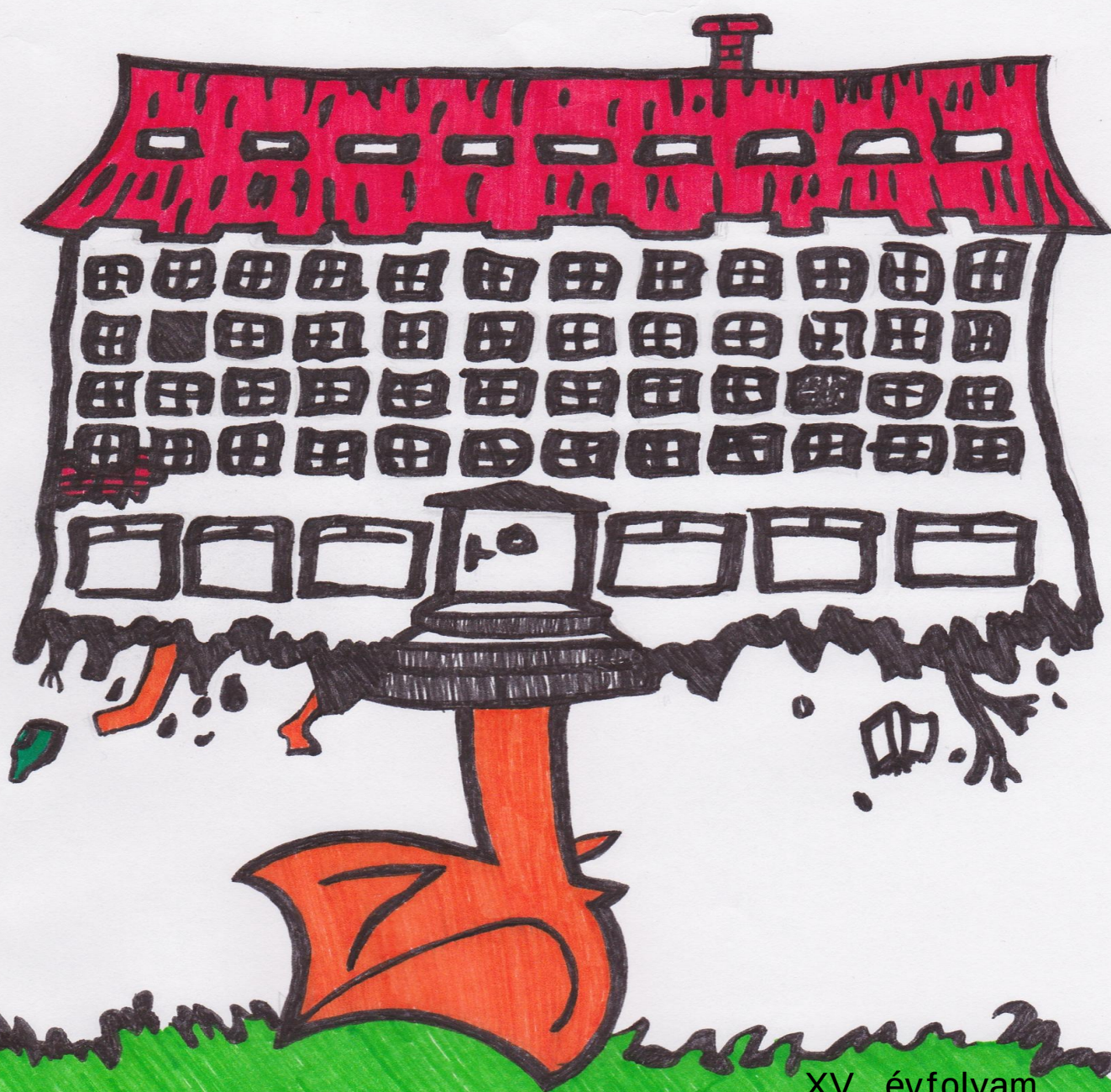

A MÓRA FERENC KOLLEGIUM LAPJA

XV. évfolyam
43. (1.) szám
2011. november

Kedves Kollégisták!

A Móra Nyúz lelkes író- és szerkesztőgárdájának nevében sok szeretettel köszöntelek Titeket az idei tanév első számában.

Remélem, csillogó szemekkel forgatjátok majd a megújult, kivirult újságot! A borítótervet a Móra arculatához igazítottuk, az aláírások saját kezűek lettek, és az utolsó oldalon is vár Rátok némi meglepetés. Kibővültünk néhány új rovattal: a szokványos Kollégiumi élet mellett elindítottunk egy Nostalgia rovatot, melyben a Móra Ferenc Kollégium volt lakói elevenítik fel régi élményeiket — első körben Nelli néni, volt igazgatónő —, illetve megemlékezünk a Kémia Nemzetközi Évéről is bizarr érdekességekkel. Természetesen nem maradnak el a beszámolók az egyetemi hírekről sem, különösen most, amikor a felsőoktatásitörvény-tervezet ekkora port kavart.

Októberben lezajlottak a kollégiumi választások, mellékelve tudakozódhattok a Kollégiumi Bizottság tagjairól, munkaköreiről. Színvonalas rendezvénynek számított az október 23-i megemlékezés, erről is tudósítunk Benneteket. A hónap végén búcsúztattuk egy régi lakónkat, Bruckner Zoltánt, a vele készített interjúban beszámol az itt töltött időről.

Úgy tűnik, az idei évben szorgosan gyülekezni kezdtek az öntevékeny csoportok kollégiumunkban, felhívnam a figyelmeteket ajánlataikra, illetve tájékoztatunk Titeket a következő hónap programjairól.

Kedves Olvasók, szívvel-lélekkel adom át a kezetekbe első szerkesztői munkámat: el kell, hogy mondjam, igen intenzíven éltem meg ezt a két hónapot. Egy idő után arra ocsúdtam, hogy nincs olyan nap, amikor ne gondolnék a Móra Nyúzra, lapzártá idejére már vele feküdtem, vele keltem, a legkedvesebb szemináriumomon szakítottam meg a szemkontaktust a tanárommal, és bámultam ki az ablakon, miközben fejben csak szerkesztettem, szerkesztettem, szerkesztettem. Mosolyogva kaptam magam azon, hogy pont, amikor ezt a beköszöntőt fogalmaztam, sikerült elhalasztanom az aktuális megálót, és fenn ragadtam a buszon. A Móra Nyúz megfűzött, és még ha zöldfülűként is, de belevetettem magam a kapcsolatunkba.

Salamon Dóra

Kollégiumi Bizottság 2011-2012

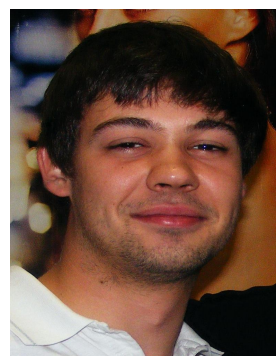
Rendkívül sokan indultak az idei kollégiumi választásokon. A jelöltek október 10-én, a közgyűlésen mutatkoztak be, mondták el terveiket, programjaikat. A szavazás október 16-án zárult le. Alább láthatjátok a kilenc tagú Kollégiumi Bizottság tagjait, feladatkörüket.

Csenki Gergely
Angol kommunikáció V.+
Gazdálkodás és menedzs-
ment I.
Közösségi rendezvénye-
kért felelős

Gömbicz Nándor
Politológia III.
Titkár

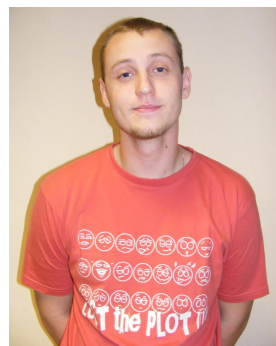
Mechler Ákos
Történelem V.
Kapcsolattartás a HÖK-
kel

Mester Péter
Szociológia MA II.+
Online referens

Pfeiffer Árpád
Programtervező informa-
tikus MSc I.
Sportfelelős

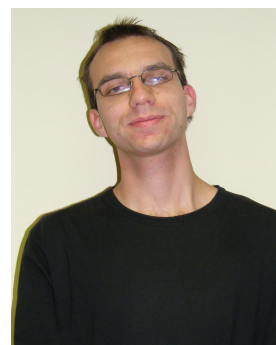
Régert Attila
Pénzügy és számvitel
III.
Kapcsolattartás a kollé-
gistákkal, közösségi
rendezvényekért felelős

Szabados Gabriella
Kommunikáció- és mé-
diatudomány III.
Kulturális rendezvények
szervezése

Szabó János
Angol V.+
Sportfelelős

Varga Bálint
Történelemtanár MA I.
Titkárhelyettes

Valami most kezdődött el...

Az a bizonyos nagybetűs Élet: mindenki életében eljön, így történt ez velem is. Két hónapja kerültem ide Szegedre, s csupán két hónapja élek a Móra Ferenc Kollégiumban, mégis, már most rengeteg mindent tudok mesélni.

Azon a szombaton, amikor ideköltöztem, tele voltam aggodalmakkal. És tulajdonképpen ez teljesen természetes, hiszen életemben először hagytam el a családomat úgy, hogy hosszabb ideig nem láttam őket. Persze, az ember mondogathatná azt, hogy olyasmi ez a hosszú idő, mint egy tábor például, de azért ez nem így van. Aki egyetemista, az tudja, milyen érzés tényleg teljesen önállónak lenni, milyen érzés a családtól távol élni.

Számomra azért is volt nehezebb elszakadni a családtól, mert négy testvérem van. Hatalmas váltás ez az életemben. Hiszen hozzá kellett szoknom, hogy nem vagyok velük mindennap, s hogy már egy teljesen új életet élek.

S hogyan is jellemezhetném ezt az új életemet? Csakis pozitívumokkal. Kezdve a kollégiummal. Hiszen ez volt az első hely, amelyet itt, Sze-

geden megismertem. Az a hely, ahol az első pillanattól kezdve mindenki köszönt nekem és mosolygott rám. Az a hely, amely most már az életem részévé vált.

Ez a kollégium teljesen más, mint amilyennek képzeltem. Hiszen bennem a korábban mások által lefestett kollégiumi kép rajzolódott ki: egy

Fotó: Hornyik Anna

olyan épület, ahova csak aludni járnak az egyetemisták, s ahol alapvetően nincsenek is közösségekben.

A Móráról elmondható, hogy egy igazi közösségközpontú kollégium. Ezt saját magam tapasztaltam, és tapasztalom meg minden nap. Ez a közösség-központúság apróságokban is megnyilvánul, azonban

van nagyon sok olyan alkalom, amikor másfajta formában is érzem, hogy jelen van itt, a kollégiumban.

Ez a kollégium sokat segített abban, hogy rendesen beilleszkedjek ide, és hogy Szegedre is úgy nézzek, mint a lakóhelyemre. Nem kellett aggódnom amiatt, hogyan is küzdjek meg azokkal a kezdeti nehézségekkel, amelyek erőteljesebben várhattak volna rám. Szerencsére nagyon hamar ott-hon éreztem magam, s amikor a telefonban is azt mondtam a családomnak, hogy „amikor suliból hazaértem”, akkor valóban úgy is gondoltam, hogy itthon vagyok.

A Móra számomra nem csupán egy kollégium, hanem az a második otthonom, ahová mindig boldogan jövök vissza vasárnap. S az a bizonyos nagybetűs Élet, amely két hónapja kezdetét vette, tovább folytatódik: egy olyan helyen, amelyet tényleg otthonomnak tekinthetek.

Kókai Adrienn

GT report

Gólyatábor... Ez az az élmény, amelyet minden újdonsült egyetemistának ajánlott átélnie. Az egyetemi gólyatábor (továbbiakban „gt”), az összegyvetemi gt, illetve, ha szerencséd van, és olyan koleszba kerülsz, mint a Móra Ferenc Kollégium, akkor még a kollégiumi gt is olyan benyomásokkal, tapasztalatokkal ajándékoz meg, amelyeket sosem fogsz elfelejteni.

Gólyatábor... Természetesen tartalmaz valamilyenfajta ellenségeskedést – hiszen ilyenkor többfelé osztják a kiskölyöket, hogy aztán csapatonként átessenek ugyanazokon a megmérettetéseken –, de mégsem a győzelem a fontos, hanem a részvétel. Ilyenkor megismerheted azokat az embereket, akik elkövetkezendő éveid során szinte hozzád nőnek, mert a kollégiumi élet már csak ilyen.

Idén a Mórában két csapatra osztottunk – azért „-unk”, mert én is elsőéves egyetemista vagyok –, a kékre és a zöldre. A három részből álló vetélkedés első harmada a sportverseny volt, ami magában foglalta többek között a váltóívást (tej, zacskós leves, vodka-narancs, sör, meleg víz!!!), a lufifújást,

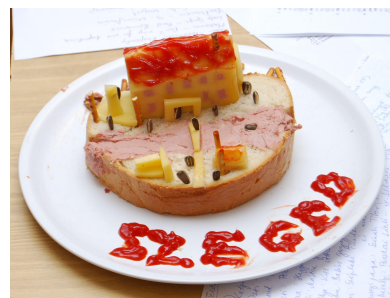

illetve -pukkasztást, az almaevést, és végül a kidobós játékot is. Nagy küzdelemben bár, de a zöldek nyertek egy ponttal, ami után a mi csapatunk elégedetten és bizakodva várta a folytatást.

A városi vetélkedő a fröccsváltóval indult, a későbbiekben pedig meglátogattuk az Annakutat, a Dóm teret, és néhány kevésbé szép, de nem kevésbé fontos vendéglátóipari egységet is. Nem a magunk öröme (de nem ám), hanem mert a feladat az volt, hogy minél több kocsmából, sörözőből minél több söröslátétet szerezzünk. Emellett a Széchenyi téren rávettünk néhány vállalkozó kedvű sétálót arra, hogy Cristiano Ronaldo helyett végezzék el ők maguk a büntetőt, vagyis löjék a labdát a két kapufa (két kiskölyö) között a „hálóba”. Fáradtan bár, de törve nem, visszaérkeztünk a koliba, ahol kis pihenő után kezdődött is a

szellemi vetélkedő a nagyteremben.

A kreatív csapattagok Móra kolit építhettek ételből, rögtönzött propaganda jellegű előadást tarthattak a kóter pozitív jellemzőiről, verset írhattak, akik pedig akartak, húzogathattak ágyneműket időre, és filmcímeket mutogathattak el társaiknak. Aztán jött a karaoke, amit mind a két csapat nagyszerűen hajtott végre.

A verseny egész végig nagyszerű hangulatban telt, és mivel az eredményhirdetés sem váratott sokat magára, a buli gyorsan el is kezdődhetett. A vetélkedést a zöld csapat nyerte, de mint mondtam, nem a helyezés, hanem a részvétel és a jókedv volt a fontos. Sze mély szerint nagyszerűen éreztem magam, és a Gerzson által elkészített paprikás krumpoli is nagyon finom étek volt. Azt hiszem, mindannyian maradandó élményeket kaptunk, és reméljük, a közös kolibulikon, ha a vetélkedés nem is, de a „gt-s feeling” visszaköszön majd.

Fabos Levente

Fotók: Szeverényi Krisztina

Novi Sad? Molim jedno pivo!

Ha visszagondolok a középiskolában töltött nyolc évre, a legjobban az osztálykirándulások hiányoznak. Együtt lazultunk, poshadtunk a buszon a dögletes melegben, eltévedtünk a számunkra idegen városban, egyensúlyoztunk lefelé a Vadálló-kövek mentén... Rögtön ezek ugrottak be akkor is, amikor Kovács Attila, kollégiumunk nevelőtanára felajánlotta, hogy vegyünk részt a délvidéki tanulmányi kiránduláson.

Két nap, az útvonal Palics, Szabadka, Zenta, Újvidék és Feketebácshegy, szállás kollégiumi szobákban, utazás buszszal, a költségek egy részét a BTK HÖK fedezi (ezúton is köszönjük a támogatást). Erre az igencsak csábító ajánlatra egyszerűen nem mondhattunk nemet.

Szeptember utolsó napján, reggel nyolckor indultunk – volna, de persze a „Mórás időszámítás” ezúttal is működött... Szerintem senki sem bánta azt a néhány percet, már csak azért sem, mert így került a buszra tartalék folyadék és „élelmiszersomag”. (Nem hittem volna, hogy egyszer azt mondom, a sós puliszka finom... de tényleg az!)

Úton a szerb határ felé egy pillanatra eszembe jutott Döglégy (a.k.a. Ganxsta Zolee) és ide vonatkozó szerzeménye, de a figyelmemet hamar elvonta a „hová tettem az útlevelemet”-probléma... A határátkelés

még így is simán és viszonylag gyorsan ment, így átadhattuk magunkat a gondtalan utazás örömeinek.

Először a palicsi állatkertet és a mellette lévő tavat látogattuk meg, amelyet hivatalosan 1950-ben nyitottak meg. Az idő szűkössége miatt igencsak szaporáznunk kellett lépteinket, de sikerült mindent megnézni, sőt, új ismeretekre is szert tettünk. Megtudtuk például, hogy szerbül a farkas vuk, az öreg elefánt csak kajáért cserébe barátkozik, illetve az oroszlánketrec olyan, mint bármelyik (fiú)szoba egy kolibuli után... (Lásd fotó! ☺)

Rövid buszozás után megérkeztünk Szabadkára, ahol rendhagyó történelemórával kezdtünk. A szerbek, a vajdasági magyarok és horvátok, illetve a bunyevácok történetét Kovács Attila foglalta össze, aki az építészeti látnivalókat, jellegzetességeket sem hagyta ki rögtönzött előadásából. Több zsinagógát és templomot is megnéztünk a szűk két nap

alatt, s nevelőtanárunk felkészültségének köszönhetően mindenhol meghallgathattuk a releváns történelmi tényeket, adatokat.

Az éjszakát Zentán töltöttük, ahol megkóstoltuk az ország két legnépszerűbb sörét, megtapasztaltuk, milyen egy igazi szerb diszkó, valamint felejtethetetlen kulináris élményekkel gazdagodtunk... (Ha húsevő vagy, és Délvidéken jársz, próbáld ki az ottani pljeskavicát... Nem fogsz csalódni.) A másnap délelőttöt a zentai városházának és környékének szenteltük, történelmi ismereteink pedig tovább bővültek (Zenta és Bécs kapcsolatáról, valamint a Duna és a török seregek egymáshoz viszonyított helyzetéről is érdekes dolgokat tudtunk meg.)

Nálam egyértelműen a második napi úti cél, Újvidék és Pétervárad vitte a pálmát – bár én elfogult vagyok, mert a várak és a szép tájak kicsi korom óta elvarázsolnak. A várból csodás kilátás nyílt a Dunára és a Fruska Gorára, és szerencsére sietnünk sem kellett, ráérősen

sétálgathattunk az arc- és léleksimogató melegben. Persze a „férfiszakas” figyelmét a kiállított harci eszközök kötötték le, ahogy azt a mellékelt fotó is bizonyítja. ☺

Hazafelé útba ejtettük még Bácsfeketehegyet is, ahol egy

borospincét tekintettünk meg. Az ott vásárolt, helyi specialitásnak számító feketemeggy-pálinka, illetve a különböző fajtájú borok később jó ajánléknak bizonyultak... A követhető faluban néhányan csokoládéval, ajvással és (többek között) ásványvízzel egészítettük ki készleteinket, hogy ezután meg se álljunk a határig és hazáig.

Úgy gondolom, a kirándulás során mindenki megtalálta azt, ami miatt elindult – ki a történelmi látnivalókat és a néprajzi vonatkozásokat, ki a szocializációs és kikapcsolódási le-

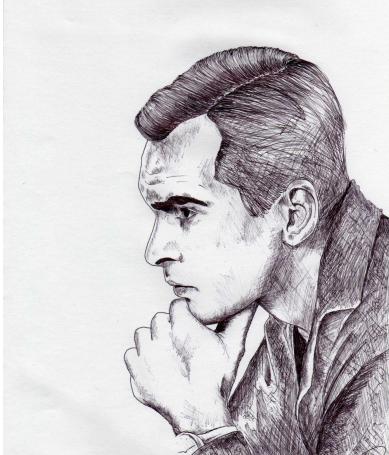
hetőségeket.

Tudom, kicsit snassz, mégis ez a mondat kívánczik ide: nagyon jól éreztem magam és remélem, hogy a jövőben is részt vehetünk majd ilyen tanulmányi kalandozásokon.

Csik Réka

Ködszurkálás

Illusztráció: Kovács Csilla

Latinovits Zoltánra emlékezünk október 18-án Simon Aladár színész, egykori mórás kollégista előadóestjének keretében. Latinovits szellemének megelevenítése nagyon is aktuális, hiszen a színészkarály születésének épp nyolcvanadik évfordulóját töltén, s idén harmincöt éve, hogy meghalt.

A műsor több szempontból közelítette meg a színészhírességet. Elhangzottak egyrészt kifejezetten Latinovitsnak (Latinovits halálára) íródott versek, szinte rögtön az elején a gyászjelentése is, ezek a költemények finoman szőtték át az előadást, megadták az emlékezés alaphangját: Szentmihályi Szabó Péter, Illyés Gyula, Kányádi Sándor és Nagy László költeményei. Ízelítőt kaphattunk színházelméleti írásaiból is, amelyek sok tanulsággal szolgáltak, egyrészt a magyar színház elméletének rendezni akarása (alapfogalmak tisztázása, állandó társulatok létrehozásának fontossága), másrészt a konkrét rendezni akarás, amelyet nem engedtek neki, hiszen nem színész, hanem mérnöki diplomával rendelkezett (szintén aktuális ez most, mikor sokan épp

Latinovits diploma nélküli színészi pályájával példálózna.) Szó volt még elbeszélte írásai-
ban saját érzéseiről, szerelemről, az emberiséggel kapcsolatos gondolatairól, a színházhoz fűződő személyesebb érzéseiről, fegyelmezett munkamoráljáról, ezen különösen szépen szóltak. Simon Aladár bevett a műsorba olyan verseket is, amelyek klasszikussá vált előadásmódját Latinovits nevéhez kapcsoljuk, s ezeket megkísérelte imitálni, ilyen pl. Ady Endre *A Tűz csiholója* című verse volt, ami ilyen módon már kevésbé volt meggyőző. Az előadóművész előadja, ahogy egy másik előadóművész előad. El is hangzott: *a színész halálával művészete megszűnik, kortársainak halálával emléke is.*

Ilyen formák keverékében em-

lékeztünk tehát Latinovits Zoltánra, idézése kis közönnyel, családivan történt. Az est második részében vetítésre került a klasszikus *Isten hozta, őrnagy úr!* c. film.

Az érdeklődőknek ajánlani tu-

dom a *Ködszurkáló* c. kötetet (Háttér, 1994), amely Latinovits dramaturgiai írásait, önvallomásait tartalmazza, illetve Surányi Ibolya *Verset mondok* c. gyűjtését (Holnap, 2002), amely szintén a Latino-

vits körüli szövegeket öleli fel, kiegészítve tehát a kortársak írásaival. Utóbbit a kollégium könyvtárában is megtaláljátok!

farad Boni

Rendületlenül...

Október 19-én, este fél kilenckor megtelt a kollégium nagyterme. Az ok, hogy megemlékezzünk egy sokáig elferdített, tévesen beállított, ám rendkívül fontos történelmi eseményről. 1956 októberében horderejű volt, amit a szegedi egyetemisták véghezvittek. Kincses Nóri vezetésével páran arra vállalkoztunk, hogy felelevenítsük az '56-os forradalmat és előzményeit Móra kolis kiadásban.

Az október 23-i eseményeket ismerjük a történelemtankönyvekből, de az előtte lévő hetek eseményeiről sem szabad megfigyelkednünk. Az elégedetlenséggel és az ebből következő tenni akarással állt szemben a félelem, hogy bármikor baja eshet az embereknek. Az egységgé kovácsoló-

dás első pillanataival kezdődik minden, amikor néhányan ki mondják: ez így nem maradhat tovább. A diákok fegyelmezettek, törvényes keretek között szeretnének változtatni helyzetükön: visszaszorítani az orosz nyelvet és saját érdeklődésüknek megfelelő tantárgyakat tanulni a sztálinizmus helyett. Először az egyetemen szeretnének változásokat, de hamar felismerik: itt sokkal többről van szó. Nemcsak saját diákjogaikért kell harcolniuk, hogy értelmét lássák az életüknek, hanem a hazájukért és annak szabadságáért is, ami nagyon veszélyes és felnőtteknek való feladat. Persze vannak szkeptikusok, akik nem hisznek se a reformok, se a forradalom sikerében.

Ahogy közeledik 23-a, a diákok egyre inkább tisztában vannak saját erejükkel, és élvezik, hogy a média is velük foglalkozik. Több rádióadón is a szegedi egyetemistákat, illetve a MEFESZ-t emlegetik. 22-én a hangulat is emelkedettebb, hiszen többen a fővárosi tüntetésre készülnek. Az elválás nehéz, senki sem tudja, hogy mi fog történni. Csak az-

zal vannak tisztában, hogy az áradat, amely elindult, már megállíthatatlan és nem tudják, de nem is akarják megállítani. Az elnyomott gondolatok most, hogy felszínre kerültek, minden embert küzdelemre, kitartásra sarkalltak. Ez már nem csak a diákok harca, hanem egy országé. Elméletben eddig is tudták, hogy életveszélyben vannak, mégis hatalmas a döbbenet, amikor egyik társuk súlyosan megsebesül. És ki tudja, mi történt közeli barátaikkal, szintén kollégista társaikkal, akik Budapestre mentek...

November végén csönd van mindenhol. A reménytelenség elhallgattatott mindenkit. A kollégiumban is szomorú események történtek. A legtöbb, amit tehetnek, hogy imádkoznak eltűnt társaikért. Többen kórházba kerültek. Az oroszok túlereje egyértelmű. Csak reménykedni tudnak, szívükben pedig a végsőkéig őrzik az emlékeket...

Hazádnak rendületlenül légy híve, oh magyar...

Drassovich Rita

Mórások a NAGYVILÁGBAN

Mongólia... A közép-ázsiai fennsíkon fekvő országról azt tartják, hogy egyike a világ legszebb és legmagányosabb földrészeinek, zord teleivel (-40°C), forró nyaraival (30°C) és 2.8 millió lakosával.

Mátéffy Atilla fél évet töltött kint 2010 augusztusától 2011 februárjáig, és ellátogatott többek között a fővárosba (Ulaanbátor=Vörös Hős) és a rendkívüli elszigeteltségben élő nomád emberek lakhelyeire is. Az ország népsűrűsége: 1.8 fő/km², vagyis az ide látogató elég sokáig menetelhet addig, ameddig egy másik emberre akad. A lakosság túlnyomó része (1.8 millió ember) nomád állattartással foglalkozik. Szá-

mukra az állatok a megélhetést jelentik, ezért sok problémát okoz a „téli elhullás” jelensége, amikor is az állatok egyharmada elpusztul, mert nincs elég táplálék. Ezek a nomádok jurtákban élnek, amelynek fontos hagyományok szabják meg a felosztását

(például a bal oldal a női rész, a jobb pedig a férfi), de van-

nak már olyan helyek is, ahol fallal veszik körül a felállított jurtákat a nagyobb biztonság érdekében. Úton-útfélen „megcsodálhatjuk” a kommunisták „dicsőségének” nyomait: a lerombolt szentélyek maradványait, a vodkás üvegekkel körülszórt emlékhelyeket. A fővárosban élők ridegebbek és tartózkodóbbak a nomádoknál, talán mert a sivatagban az emberi kapcsó-

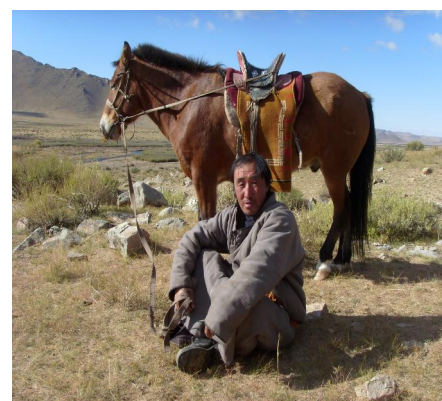
latoknak (is) fokozottabb jelentősége van. Az ország gazdasági helyzete nem túl rózsás, nagyon sok a korrupció, a csalás, és a legnagyobb probléma, hogy ennek következményeit a közemberek szenvedik el igazán.

Természetesen a további világjárás előadásokról is tájékoztatom a nagyérdeműt, hiszen következik majd egy kazahsztáni és egy szíriai „állomás” is. Ha tehetitek, gyertek le és hallgassátok meg őket!

Fabos Levente

Fotók: Mátéffy Atilla

Tökölés

A tökök megvásárlása egy Tesco-kasszás szemével nézve, megszámlálva és lemérve a tököket: 20*Lapozó/ 9/ Káposzta, egyéb/ Sütőtök. A Móra kolisok 2011 októberében a húsz megvett tököt nem megsütötték, hanem kifaragták. Mivel én nem ismerem a tökfaragás fortélyait, csak a végeredményről tudok beszámolni.

Pár példa a felhozatalból: vad-disznó, boszorkány, tökhintó, Pikachu, tank, két kéken világítószempár, „De nem ma” felirat Vin Diesellel, házikó

ablakkal. Volt tök, melynek a felszíne lett megfaragva, volt, amit egészen kifaragtak, fogakat, szemeket kialakítva. Halloweenhoz illően rémisztő hatást keltettek a tökök belsejében világító mécsesek. Egyik alkotó sem választotta a klasszikus formát, mindenki belevitte a kreativitását, így fantasztikus, ötletes tökök készültek. A közönségsvavazás eredményeként a húsz tök közül első helyen a Hamupipőke hintóját meglevevítő tökhintó-kompozíció végzett.

A második helyezést Kiss Má-

té (Tank) érte el. Máté egy hibátlan tankot faragott a tö-

kön, valóban tökéletesen arányos, eredeti műalkotást hozott létre. A harmadik az V/6-os szoba műve lett, a Faludy Györgyöt ábrázoló tök, a „tökfejen” egy felmosóröngy alkotta a haját, az ősz fürtök kiemelték az arc vonalait. A zsűri különdíjában a 30-as szoba részesült, a hangsúly a tök fogsorán volt, belsejében egy almát rejtettek el.

Az első díjat a 28-as szoba vitte el, zseniálisan kifaragott tökhintójukkal, mely ablakkal,

kis ajtóval volt ellátva. A hintó mellett, hintót húzó papírból hajtogatott origami egerek tettek teljesen élethűvé a mese leghíresebb jelenetét, már csak

Hamupipőke hiányzott.

A mesében a jótündér egy tökből, pár egérből és egy kutyából gyönyörű hintót, lovakat és kocsist varázsol Hamupipőke számára, hogy a lány álma valóra válhasson, és elmehessen a bálba. A bál nem várt fordulatot hoz, a herceg beleszeret a lányba, aki gyors távozásakor nem hagy más nyomot maga után, csak cipellőjét veszti el a lépcsőn. Szerencsére Hamupipőke még éjfél előtt hazajut, ugyanis éjfélkor megtörik a varázs, és a hintó ismét tökké változik.

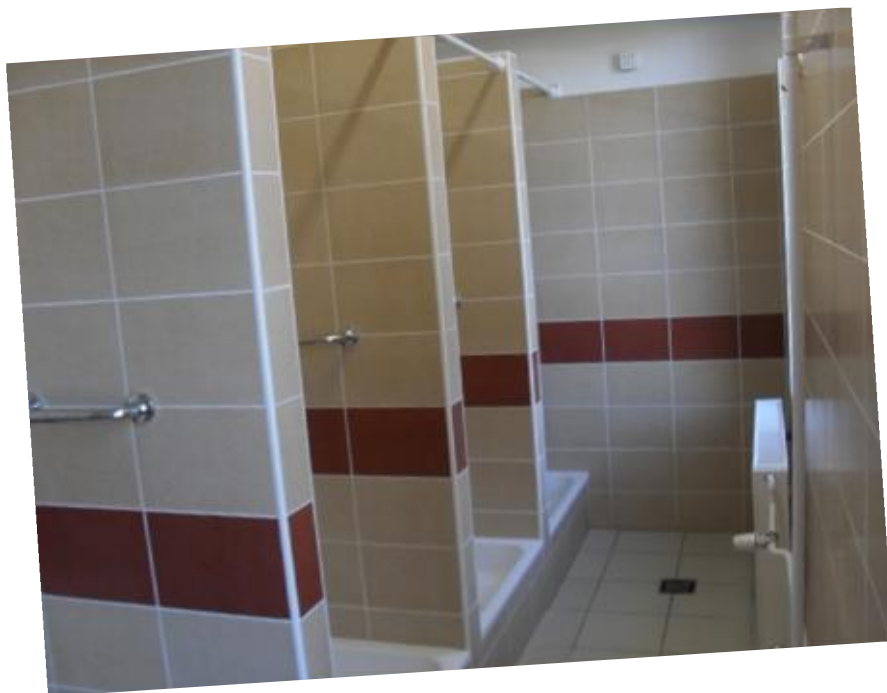

Fotók: Nagy Zsuzsanna

A nyertes töknek nem kellett hintóvá változnia ahhoz, hogy győzzön. Bár lehet, hogy volt pár szerencsés lány a tökölést követő kolibulin, aki Hamupipőkéhez hasonlóan megtalálta hercegét. De nekik nem kellett hintóval hazamenniük éjfél előtt, maximum két-három emeletet lépcsőztek, és valószínűleg a cipellőjüket sem veszítették el, de akivel mégis megtörtént volna, várjon türelmesen, míg megtalálja a herceg.

Balog Márta

Kipróbáltuk az új fürdőt

A szünetet még úgy kezdtük meg, hogy fúrtak-faragtak a munkások a második és a negyedik emeleti zuhanyzóban. A szünet után azonban már az új fürdőszobák vártak vissza minket. A Móra Nyúz sem hagyta ki a kínálkozó alkalmat, és a zuhany alá állt.

– Lányok! Elkészült a fürdő! Menjünk, próbáljuk ki! – intézte felhívását az egyik kolis leányzó a szobatársaihoz, akikhez mi is csatlakoztunk. A negyedik emeleti zsűrinek minden megállapítását szorgosan lejegyzeteltük. – De szép! Úristen, rá sem lehet ismerni a fürdőre! Nézd, eltűnt a küszöb! Nem fogok többet orra bukni az ajtóban. És a kilincs sem szorul! Milyen barátságos ez a szín, mintha otthon lennék! – hangzottak gyorsan, egymás után a lányok észrevé-

telei. Férfi olvasóinktól ezúton is elnézést kérünk – mi mindent megpróbáltunk, DE! – a lányok a tesztzuhanyzás alkalmával a fotózást nem vállalták. Talán majd legközelebb!

Ugyan a zuhanyfüggönyök még hiányoznak, és a festékszag is csavargatja még a lelkes tusolóközönség orrát, de tátva marad a szája annak, aki először lép az új fürdőszobába. Eltűnt a foszladozó plafon, a penészes falak és a szedett-vedett zuhanyzókabinok. Ehelyett barna és bordó csempével kirakott belső tér, csillogó zuhanyrózsák, szappantartók, fogasok, ameddig a törülközőben ácsorgó szeme csak ellát. Ez ám a változás! Megérte három hétig „kölcson fürdőszobában” zuhanyozni, kora reggel a kopácsoló munkások zajára ébredni, mert cserébe gyönyörű, új, tiszta zuhanyzót kaptunk. Már csak rajtunk, kollégistákon áll, meddig tudjuk ilyen szép állapotban megőrizni.

SETElla

Fotó: Major Stella

Ha már a koliban sincs fűtés...

Nem kell megijedni, még nem tart itt az SZTE, azonban a jelenlegi gazdasági helyzet egy ilyen intézményt is spórolásra készíttet. Decemberre szénszünetet rendelt el az egyetem vezetése, amit nem sokan fogadtak kitörő lelkesedéssel. Azért, hogy kicsit jobban dolgok mögé lássunk, Dr. Majó Zoltánal, az egyetem gazdasági és műszaki főigazgatójával vizsgáltuk a helyzetet.

Szinte nem telik el úgy nap, hogy ne hallanánk vagy olvasnánk arról, milyen elvonásokkal kénytelen sújtani az állam a felsőoktatást. Sajnos ez alól a Szegedi Tudományegyetem sem kivétel: Dr. Majó Zoltán elmondása szerint az egyetemtől 2011 tavasza óta több mint kétmilliárd forintot vont el az állam. Az egyetem – a hallgatói juttatásokat leszámítva, melyek 4 milliárd forintot tesznek ki – 14 milliárdból gazdálkodhatott eddig.

„Ilyen összegű zárolások mellett nem mindegy, hogy meg tudunk-e takarítani 40-50 millió forintot az év végén” – mondta a főigazgató. Minden gazdasági lépést át kell mostantól gondolni, hisz az energetikai költségek 3 milliárdra rúgnak évente az egyetemen. De mi lesz a sorsa az így megspórolt millióknak? A gazdasági vezető szerint a keletkezett hiány kompenzálására és az energiafelhasználás korszerűsítésére fordítják az összeget. A szénszünet december 23-tól január 2-ig tart

majd. Ebben az időszakban csak a betegellátó és állatgondozó épületek lesznek nyitva, minden más egyetemi intézmény zárva lesz. A kieső négy nap pótlására a vizsgaidőszak is hamarabb kezdődik: már december 13-16. között lehetőség lesz vizsgát hirdetni. „Lesznek még ilyen akciók a jövőben, de azok már nem fogják ennyire érinteni a hallgatókat.” Külföldi egyetemeken már rendszeresen szüneteltetik az energiafogyasztást, és azon idő alatt végzik el az

épületek karbantartását, átalakítását. Az SZTE intézményei közül a kollégiumokat – így a Mórát is – érinti a szénszünet. A Kollégiumi Tanács döntése alapján az ünnepek idejére az épületeket bezárják, tehát a lakóknak el kell hagyniuk a kollégiumot erre az időre. Kényes ügy, azonban a tanács szerint nem érdemes ellenkezni: a lépések a hallgatókért vannak és nem ellenük. Azok, akik viszont kénytelenek igénybe venni a kollégiumok szolgáltatásait, előzetes igénylés után szállást kaphatnak az Apáthy, a Jancsó, és a Semmelweis kollégiumban, illetve nyitva marad a Károlyi vendégépüle-

te is. Arról még nincs döntés, hogy a szünet hogyan érinti a kollégiumi díjakat. Mindenesetre január első napjain jól öltözzünk fel, hiszen nem két perc, amíg visszamelegednek az épületek.

Sokan demonstrációként könyvelik el az akciót, az egyetem gazdasági vezetője azonban elzárkózik ettől: véleménye szerint az üzenet pusztán annyi, hogy a további megszorítások a minőség rovására mennek. „El kell fogadni, hogy ha nincs pénz, akkor nem lesz az első négyszáz között magyar egyetem. Nem lehet olyan intézményekkel versenyezni, ahol a PhD-s hallgatóknak hétvégén is nyitva van a könyvtár.”

További pénzkivonásokra és a helyzet romlására számít a főigazgató, ám mégis optimistán tekint az egyetem jövőjére: „Egy újabb elvonás már üzemből zavarokhoz vezet és lesznek olyan szolgáltatások, melyeket az egyetem nem fog tudni finanszírozni. Minden karon vannak azonban felszámolásra váró párhuzamosságok. Mikor én voltam hallgató, ugyanez volt a helyzet, mégis itt vagyunk. Nem hiszem, hogy pont ezt ne élne túl az SZTE.”

Vannak

Interjú Brukival

Egy, már nagy Mórás múlttal rendelkező társunk, Bruckner Zoltán október végén végleg elhagyta a kollégium falait. Elkészítésésképp vele készítettünk interjút.

Mikor költöztél a Mórába, és melyik szobában kezdted meg a „kolis karriered”?

1997-ben költöztem a 6/b-be, ahol öt vagy hat évet töltöttem.

Sokáig az 5. emeleten laktál. Milyen előnyökkel járt az odaköltözés?

A 6-os szobából kerültem fel az ötödik emeleti 13-as szobába, utána laktam a 7-es szobában, majd a 8-asban, és onnan költöztem a 4-es szobába. Egyértelműen csendesebb az a szint. Ha valaki tanulni akar, vagy a munkájával akar többet foglalkozni, esetleg, ha kevesebb szobatársat akar, annak előnyös ott lakni. A hátránya meg az, hogy az ott lakók többsége elzárkózik a társasági élet elől, kiesnek a közösségi programokból, vagy csak nem hallanak róluk. Szerintem az önmagában is negatívum, hogy ha az embert hirtelen nagyon kevesen vesznek körül.

Szerinted miért jó Mórásnak lenni?

Én annak idején a Károlyi Mihály kollégiumban voltam gólyatáborban, és bár már akkor sem volt szokásom éjszakába nyúlóan bulizni, az alatt a pár nap alatt alig tudtam aludni. Itt, a Mórában sokkal kiegyensúlyozottabban élhet az ember. Egy-két extrém esettől eltekintve, sokszor sikerült már este 11-re vagy éjfélre elaludnom, és ez nekem sokat számított. A közösség és a hozzá tartozó közösségi programok pedig mindenképp sokkal jobbak itt. Más koleszokban a programok nem mozognak ilyen széles skálán.

Ha már előkerültek a programok, van kedvenc kollégiumi eseményed?

Egyértelműen a focibajnokság. Emellett nagyon szerettem még a Morgillát.

Mit gondolsz, mit adott pluszként neked a koleszban és az egyetemen eltöltött idő?

Először is idéznék egy most már klasszikust Régert Andrástól: „Én nem egyetemista voltam, hanem kollégista.” ☺ Mivel jártam a BTK-ra, a TTIK-ra, az ÁJTK-ra, az MK-ra, elmondhatjuk, az egyetem elég sok karán megfordultam már, és egyedül a kollégium volt az egyetlen standard hely. Pluszként az élményt mondanám, amit a kolesz adott. Az emberekkel, akiket itt megismertem, szerintem továbbra is tartani fogom a kapcsolatot. Ami gyakorlatiasabb plusz, például az, hogy megtanultam főzni (azaz túlélni) itt a kollégiumban. Ezen kívül azt mondhatom, toleránsabb lettem. Én egy eléggé zárkózott, majdhogynem embergyűlölő típus voltam, mikor idekerültem, ez szerencsére már nem így van, és azt mindenképpen megtanultam itt, hogy hogyan kell idegenekkel problémamentesen együtt élni egy pár négyzetméteres szobában.

Mi legemlékezetesebb kolis élményed?

Egyik alkalommal megbeszéltük a többiekkel, hogy kimegyünk focizni. Már leesett a hó, de mi akkor is kimentünk. Körülbelül a térdig érő hóban „játszottunk”: a labdát persze nem lehetett rúgni, csak emelgetni, aminek az lett a vége, hogy fetrengtünk egymáson a hóban. Szóval ezt olyan hóban fetrengős ivásként lehet elképzelni. Nekem nagyon nagy élmény volt. ☺

Hol szeretted tölteni az idődet leginkább a kollégiumon belül?

Egyértelműen a Játékeremben. Amikor kezdtem az egyetemet, napi 2-3-szor jártam le. A legdurvább időszakomban ez úgy nézett ki, hogy reggel, mielőtt suliba

mentem, lementem edzeni, majd miután visszajöttem óráról, és lejátszottunk

a haverokkal egy meccset (focit), este 11-kor újra lementem edzeni. Ezután felmentem, letusoltam, nekiültem tanulni és reggel a könyvön feküdve ébredtem. ☺ Ez elég húzósnak tűnik, de szerintem mindenkinek szüksége van valamennyi mozgásra. Nekem anno ennyire volt szükségem. Ha valaki tud időt szánni a sportolásra, legyen az akár napi tíz percnyi séta, az minden másban is jól el tudja osztani az idejét.

Hova tovább innen?

Budapestre költözöm, ahol egy biztosítónál fogok dolgozni.

Van-e valami jó tanácsod az itt lakók számára?

Első körben azt tudnám javasolni Nekik, hogy ha érdekli őket valamilyen program, akkor menjenek le és nézzenek körül, hogy mi az. Ne várják, hogy valaki majd külön felmegy hozzájuk, és lerángatja őket. Egy idő után úgyis „kifizetődik”, ha valaki nyitott mások, illetve az adott program felé: több ismerősre tesz szert az ember, ezáltal például könnyebben juthat jegyzethez. Az is előfordulhat, hogy a következő rendezvényen már részt is akar venni, annyira megtetszik neki. Egy csomó nagyon hasznos program van itt, amit ha majd később (miután kiköltöztetek a koleszból) szeretnének látni, lehet, hogy súlyos pénzeket kérnek el majd tőlük. Szóval azt tanácsolom nekik, hogy használják ki azt, hogy ennyi programot kínál a kollégium.

Bruckner Zoltán

„Ha újra kezdhethetném, akkor is innen indulnék”

Beszélgetés Vörös Lászlóné Nelli nénivel, aki 1968-1993-ig volt igazgatónőnk

Jómagam is szinte véletlenül tudtam meg, hogy a kollégiumunk egyik hátsó bejáratú vendégszobájában lakik a volt igazgatónőnk, Nelli néni, aki egészen a kezdetektől 27 évig dédelgette, terelgette útján a Mórát. A lépcsőre nem tud kijönni elem, mert elesett, fáj a lába, de nagy szeretettel tessék be a lakásba, és magyaráz, mesél, emlékezik – két óra alatt én is megélem azt a 27 évet, amit ő itt töltött. S remélem, Titeket is elfog majd a kellemes nosztalgia-hangulat és még több erőt kaptok, hogy „méltó mórások” legyetek.

Hódmezővásárhelyről kerültem ide tanítani, a férjem (Vörös László, a Tiszatáj c. folyóirat főszerkesztője volt – a szerk.) ekkor már az egyetemen volt tanársegéd. 1966. április 30-án adták át az új kollégiumot, ahova 320 bölcsész lány költözött át az Irinyi úti diákotthonból. Ez az épület nagyon korszerűnek számított a négyágyas szobáival, de senki sem akart átköltözni, mert akkor itt a környéken még nem volt semmi, csak romos villák és kukoricatáblák.

A lányok mégis könnyen és gyorsan feltalálták magukat, és megszervezték az itteni közösségi életet...

Igen, teljes mértékben. Én ebbe 1966. aug. 1-től csöppentem bele mint kollégiumi tanár. Akkor még Szántó Imre volt az igazgató, de csak ún. tiszteletdíjért, mert az elsődleges munkahelye az egyetem volt. Másfél évvel később lemondott, így lettem én a kollégium első „rendes” igazgatója.

Akkoriban a diákszállásokat háromféleképpen osztályozták: diákotthon, kollégium és kiváló kollégium. Mi először diákotthon voltunk, de már akkor is erős volt a diákbizottság, és azt kérdezték, hogy mi-

kollégiumként működünk. A következő lépcső az volt, hogy kidolgozzuk a kiváló kollégium feltételeit, mert az egy nagyobb lépcső közösségben, oktatásban, kulturális munkában. Nagyon lelkesek voltak a diákok, mindent maguk csináltak, sokat dolgoztak a közösségért. A Móra Kollégium az ország 130 felsőoktatási kollégiumából ötödikként (!) lett kiváló kollégium 1967-ben. (Ld. a mellékelt képen - a szerk.)

Pontosan milyen előnyöket jelentett ez?

Az egyik nem titkolt előny a pénz. Abban az időben ezek az intézmények nem rendelkeztek saját pénzügyi kerettel, így mindig jól jött egy kis plusz. Hiszen az előadóknak illik adni tiszteletdíjat, fizetni a költségeiket, de a sportrendezvényekhez vagy a karácsonyi estekhez is kellett egy minimális összeg. A másik, nagyon fontos előny a

ért ne lehetnénk mi kollégium? Mivel itt pezsgő közösségi élet folyt, tanárokat hívtunk meg beszélgetni, megjelent a *Magunk* c. újság, volt sportszervezés, kisebb szakmai órák. Megindult a kérvényezés, a felterjesztés a minisztériumba, ami elég hamar eredményre is jutott: 1967-ben már

szakkollégiumok, szakmai előadások megszervezése. A lényeg az volt, hogy a kollégiumban lehessen olyan oktatási rendszert kiépíteni, ahol azt tanulják a hallgatók – főleg szemináriumi kereteken belül –, ami nincs az egyetemen. Sok olyanra kíváncsiak voltak a hallgatók, ami a '60-as, '70-es években időhiány vagy ide-

ológiai okok miatt kimaradt a kötelező oktatásból. Így tudtuk meghívni pl. később Csoóri Sándort, Petri Györgyöt, Donáth Ferencet, akik akkoriban inkább a tiltólistán szerepeltek.

Ezek miatt nem kerültek összetűzésbe a KISZ-szel? Mennyire voltak szigorúak a kényes témákat illetően?

Ha egy kollégium kiváló kollégium lett, akkor nagyobb lett az önállósága is. A diákbizottság szerette is volna kihasználni ezt, de a KISZ mindig közbeszólt, mert egy nagy monopól szervezet volt, és megszokta, hogy ő irányít. A nagy összetűzés 1968-ban történt, amikor a KISZ azt mondta, hogy a Móra Kollégium állam akar lenni az államban. Azt akarták, hogy beleszólhassanak a közösségi életbe, a felvételibe, a szociális segélyek kiosztásába. Ezt semmiképp nem hagyhattuk, mert úgy gondoltuk, hogy ezeket az ügyeket jobban látják maguk a kollégisták, és nekik kell dönteniük.

Elégge hasonlít a helyzet a maihoz, amikor az EHÖK-ek és az ország vezetésével szemben kell megvédenünk a jogainkat.

A mostani eseményekbe természetesen már nem látok bele annyira, de abból, amit hallok Ágától, Attilától vagy a hírekből, végül mindig megbizonyosodom, hogy el lehet érni a céljainkat, ha határozottak vagyunk, de mégis kompromisszumra hajlandók. Bizonyos dolgokban nem enged-

nek az egyetemi hallgatók vagy a kollégiumi bizottság, de ez így van jól, mert vannak dolgok, amikhez ők értenek jobban, és vannak, amikhez pedig a nagyobb szervek.

Ha már a jelennél tartunk, hogyan telnek a napjai, mióta nyugdíjba vonult? Milyen szoros a kapcsolata a kollégiummal?

Beszéljünk először arról, hogy hogyan is fogalmazódott meg bennem a váltás. Mikor idejöttem a kollégiumba, szinte egyidős voltam a hallgatókkal, egy barátnői szerepet töltöttem be. Később egy idős nővér lettem, még később anya-, nagynéniféle. Aztán amikor már nagymamának kezdtem érezni magam, és Nellikéből Nelli néni lettem, úgy gondoltam, hogy így már nem jó. Mikor új nemzedék jött, új gondolkodásmód, új szokások, nekem is folyton meg kellett újulnom, ami azzal kezdődött, hogy megpróbáltam megérteni azokat. De ez idővel egyre nehezebb lett; sokat köszönhetek Áginak, aki átsegített és fiatalságával kapocs volt az újabbak felé. Egyre több dologról gondoltam úgy, hogy jobb lesz, ha ő csinálja – ezért adtam át végül teljesen a stafétát mikor nyugdíjba mentem, 1993-ban.

Tudtam, hogy egy ilyen tevékeny életet nem lehet csak úgy ollóval elvágni egyik pillanatról a másikra, így mindig kitálgaltam valami elfoglaltságot. A kollégiumba nem akartam napi szinten visszajárni, nehogy beleszóljak valamibe,

persze azért a mai napig jó barátságban vagyunk Ágival és Attilával. Visszatérve: megtanultam szöni. Vettem szövszéket is, rengeteg szöttem, szövk. Ez felszabadít, én találok ki, hogy milyen mintát szeretnék, közben zenét hallgatok – nagyon szórakoztató. Több sikertelen próbálkozás után mégis megtanultam számítógépen dolgozni, mikor a férjem halála után (2005 – a szerk.) az irodalmi hagyatékát, könyveit dolgoztam fel és rendszereztem, amiket végül a szülőfalujának, Mélykútnak ajándékoztam. Még hátravanak a levelezései és a beszédei. Gyermekünk nem született, de vannak keresztgyerekeink, ők sokszor meglátogatnak. Hát így telik... De én azt mondom, jó életem volt, van.

Nelli nénivel több mint két órát beszélgettem. Úgy gondolom, lehetetlen mindent egy cikkbe sűríteni, kihagyni viszont a lehető legkevesebbet kellene. Az interjú második része – melyben több személyes visszaemlékezést olvashattok majd – a következő, decemberi számunkban jelenik meg.

*Szabados
Gabriella*

A felsőoktatás „leszázalékolása”

Az utóbbi hetekben többeket megmozgatott ez a téma. Nem meglepő, mivel a jelenleg egyetemi éveiket taposó hallgatók izgulnak, milyen mértékű (anyagi) teher fogja őket sújtani diplomájuk kézhezvétele után. Közben a még egyetem/főiskola előtt álló középiskolások aggódva várják, mi lesz az eddig előterjesztett – az államilag finanszírozott helyekről szóló – javaslatokra érkező válasz.

Ez a sok kellemetlenség az új felsőoktatási koncepciókból fakad, amelyek alapján a kormány az utólagos tandíj bevezetését, és az államilag finanszírozott felsőoktatási helyek radikális csökkentését (az idehez képest nem kevesebb mint 40 százalékkal) fontolgatja – derült ki a Népszabadságból. Emellett a tervek között van a költségterítések 20-50 százalékos emelése, annak ellenére, hogy a magyar tandíjak ma is az EU-átlag fölött vannak.

Felmerül a kérdés, hogy ezen tervek kivitelezését pontosan hogyan képelték el? Valahogy úgy, hogy az állam már a jelentkezés előtt különböző tartalmú szerződéseket fog kötni a finanszírozott helyekre pályázókkal. Ebben rögzítik, mit adnak vissza később a közösségnek. Aki pedig a diplomaszerezést követően azt mondaná, övé a világ, és itt hagyja az országot, akkor maga vagy családja fizeti lecsengett képzésének költségeit. Az államilag finanszírozott képzési helyeket illetően a Szegedi

Tudományegyetem tanévnyitója után a szegedma.hu portálnak Hoffmann Rózsa oktatási államtitkár a következőt nyilatkozta: „Számítani lehet arra, hogy kicsit szűkülni fog a magyar felsőoktatásra jellemző rendkívül szétaprózott kínálat. Bizonyos mértékig szűkülni fognak az állami ösztöndíjjal támogatott képzési helyek is, ám hogy ez konkrétan hol, mit jelent, azt majd nem a felsőoktatási törvény, hanem az évenként kiadott kormányrendeletekben megjelenő keretszámok határozzák meg.” Tehát konkrét információ még nincs arról, hogy mely szakok maradnak támogatottak, és hogy milyen mértékű lesz a költségterítés azokon a szakokon, melyekről az állam levési vigyázó kezeit.

Ezen megszorításokra azért van szükség, mert – ahogy a hirszerzo.hu is írja – Szijjártó Péter szerint az oktatás újratermeli az államadósságot. Ezt a kijelentést igyekezett enyhíteni: az oktatást azért kell átalakítani, mert egyike azon „nagy rendszereknek, amelyek folyamatosan újratermelik az államadósságot”. Sokkal nem lett enyhébb, de az tény, hogy adósságból nekünk van bőven: GDP-arányosan 80 százalék, amelynek értéke tavaly év végén 21.790 milliárd forint volt (szemben a hatvan százalékos, uniós átlagra jellemző szinttel).

Ezt az összeget igyekeztek már mérsékelni másfajta próbálkozásokkal is (pl. magán-

nyugdíjpénztárak megszüntetése), most pedig a felsőoktatást vették górcső alá. Kisebb iróniára vall, hogy ezzel Magyar Bálint fél évtizedes álma valósul meg a diplomás különadóról, amely ellen anno maga a Fidesz kézzel-lábbal hadakozott. Szijjártó Péter azzal egészítette ki gondolatát, hogy a felsőoktatás újjászervezésére azért van szükség, hogy „az oktatást a gazdaság igényeihez alakítsák, és ne államadósságot termeljen újra”. Kétségtelen, hogy lehetne költséghatékonyabban működtetni az intézményeket, de azt sem szabad elfelejteni, hogy az oktatás a szolgáltatások szektorába tartozó terület, amely a szolgáltatást igénylők elvárásaihoz idomul (legalábbis ahhoz kellene.) Nem biztos, hogy az igénybe vevők a felduzzasztott tandíj lelkes adagolását és a – diplomájuk megszerzését követő – különadót tartják a szolgáltatás legcsábítóbb vonásainak.

Prof. Kenesei István, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának oktatója, a HVG októberi számában kifejtette véleményét az új reformokkal kapcsolatban. Az eredeti koncepció függelékében felsorolt háttéranya-

gok alapján kiemelte, hogy „az összes oktatási ráfordítás a GDP 5 százaléka, és ezzel Magyarország jelentősen elmarad a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) országainak 6,2 százalékos átlagától, ráadásul az utóbbi években a különbség nőtt. A magyar felsőoktatás már most is az OECD-lista legalján található.” Vagyis nem az oktatásra fordított összegeken kellene spórolnia az országnak, ugyanis a felmérésekből kiderült, hogy az eddig nyújtott támogatásokkal is a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) szegényfoltja vagyunk.

Mi lesz ezeknek a megszorításoknak az eredménye? Prof. Kenesei István gondolatát kiemelve válaszolnám meg ezt a kérdést: Emlékszünk, hogy már a szocializmus idején, az értelmiségellenesség időszakában is szükség volt diplomásokra. Nem olyan sokra, de azért nem lehetett őket nélkülözni már akkor sem. Abban az időszakban is a természettudományokat és a mérnöki képzést erőltették, ahogy a mostani tervezet is. Ezeknek a továbbra is preferált (mérnök, informatikus stb.) szakoknak a létszámát is kb. tíz százalékkal tervezik csökkenteni, egyes szakokat pedig (pl. jogász, műszaki menedzseri, valamint az összes gazdasági) teljes mértékben fizetőssé tennének. A kisebb létszámú, nem gazdaságos szakok teljesen megszűnhetnek, miközben a nemzetinek mondott új felsőoktatási rendszerben éppen a nem-

zeti önazonosságot szolgáló szakokkal (magyar nyelv és irodalom, történelem, néprajz) bánnak keményen. Ha valóban ki fogják fizettetni teljes összegben a gazdasági szakokon a tandíjat, egy mesterképzés (egy évre) 850 000 forint is lehet. Amennyiben a koncepció gazdái arra számítanak, hogy ekkora összegeket a megemelt diákhitel-keretből finanszírozzák a hallgatók – ezzel is feltöltve a minimum létszámot –, azt hatástanulmányokkal kellett volna bemutatni.

Tehát ezek a megszorítások rendre korlátozzák majd a kevésbé tehetős (de okos) diákokat abban, hogy kipróbálják magukat az egyetemen/főiskolán. Ha pedig a tehetős szülőknek adódik az a választási lehetőség, hogy a nem túl okos gyermekük sok pénzért itthon, vagy alacsony tandíjjal, de külföldön tanuljon, szignifikánsan nagyobb valószínűséggel dönt az utóbbi mellett. A kiemelkedő (de kevésbé tehetős) diákok pedig, akiknek itthon nem jut „ingyenhely”, hasonló alternatívák mellett, habozás nélkül külföldre vándorolnak. Az ingyenes oktatás ilyen mértékű szűkítése jelentős mértékben korlátozza a társadalmi mobilitást, végleg elzárva ezzel a szegényebb diákok előtt a viszonylag magas jövedelmet lehetővé tevő gazdasági és jogász pályákat. Ez óriási visszalépés lenne presztízsében is az országnak, ugyanis még az USA-ban sem fizettetik ki az oktatás teljes költségét a hallgatókkal. Telje-

sen nyilvánvalóvá válna, hogy a mi politikusaink karba tett kézzel néznék, ahogy a magyar társadalom szétszakad és kiéleződnek, gyakoribbá válnak a társadalmi konfliktusok. (Persze itthon már nem lesz olyan kutató, aki ilyesmit kimutathatna, mert ezeket a szakokat is megszüntetik.)

Barakonyi Károly – a Szegedi és a Pécsi Tudományegyetemen is oktató professzor – meglehetősen szokatlan szemszögből közelítette meg a problémát. Szerinte a megemelt és széleskörű tandíj fizetése magával vonja majd a minőségi oktatást. Ugyanis ennyi pénz befizetése után a hallgatók akkora nyomást fognak gyakorolni az oktatókra – hogy a költségtérítésükért cserébe megérdemelt, minőségi oktatásban legyen részük –, amilyenre még nem volt itthon példa, maximum az Egyesült Államokban. A professzor, aki 1986-ban az ország első stratégiai management tanácskének az alapítója és annak vezetője volt 17 éven keresztül, véleménye szerint a stratégiai tervezés és szervezés leghalványabb jelét sem mutatja ez a felsőoktatási tervezet – ahogy egyébként a magánnyugdíjpénztárak megszüntetése mögött sem volt túl sok stratégiai háttér.

Összegezve: az ország vezetésének minden szegmenséből szembetűnően hiányzik a stratégia, amit úgy tűnik maguk a hallgatók is felismertek, hiszen október 27-én, csütörtökön elkezdődött az új felsőoktatási törvény miatt tiltakozó hallga-

tók demonstrációja – számolt be a szakszervezetek.hu.

A demonstráción a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) és annak intézményi képviselői, az európai hallgatókat tömörítő ESU képviselői mellett a doktoranduszok, a rezidensek képviselői, szakszervezeti vezetők és több nagy felsőoktatási intézmény rektora vett részt.

Azok, akik nem tudják és/vagy nem is akarják kifizetni a megemelt tandíjat, akik nem

akarnak ráfanyalodni a természettudományi, illetve a mérnöki szakokra, azok nagy valószínűséggel (a külföldre menekülésen kívül) egy OKJ-s vagy egy kevésbé költséges, de rövidebb lefutású felsőfokú szakképzést választanak majd.

Alighanem sok ilyen versenyző lesz, úgyhogy megnyugodhatnak a tervezet alkotói: rekordidő alatt megszűnik a jelenlegi trend, miszerint túlkínálat van magyar diplomásokból. Mellesleg páli fordulatként lehetne jellemezni ezt az

oktatási reformot, mivel még május közepén az origo.hu arról számolt be, hogy a kormány nem tervezi a felsőoktatási tandíj bevezetését, valamint Pokorni Zoltán – a Fidesz alelnöke – egy tévéműsorban arról beszélt, hogy utólagos tandíjat csak azoknak a hallgatóknak kellene majd fizetni, akik nem fejezik be tanulmányaikat. Érdekes, hogy az elmúlt hat hónap alatt mennyit változott erről a kormány elképzelése...

Dr. Klóna

A felsőoktatás „leszázalékolása”?

2011. október 21-én, péntek este a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Auditorium Maximumában 127 hallgató kezdett éhségstrájkba. A megmozdulás hétfőig tartott, és ezalatt csupán napi öt liter vizet vettek magukhoz. A demonstráció célja az volt, hogy az új felsőoktatási törvénnyel kapcsolatban érdemi párbeszéd alakuljon ki a kormányszat és az érintettek, a hallgatói érdekképviselő, az egyetemi vezetők és a szakszervezetek között.

A diákok célja érthető, de megvalósításának a módja kevésbé. Már a hallgatók közül is többen támadták őket azzal, hogy nem olvasták el a törvénytervezetet, ebből kifolyólag nem is ismerik annak tartalmát. Ha pedig úgy tünte-

tünk valami ellen, hogy tájékozatlanok vagyunk az ügy tárgyát illetően, nem fognak minket komolyan venni. Jó példa erre a plakát, amit több egyetemi épületben is láthattunk az akciót megelőzően. Egyik mondata így szól: „Ha van egy UV-d, elmehetsz kapálni.” Én nagyon szeretem látogatni az utóvizsgákat, ezért nem örülök neki, ha ilyenekkel rémisztgetnek. Valóban négy vizsgalehetőséget tartalmaz a tervezet, de nem három vizsga plusz egy „uv” megosztásban. Egy félévben kétszer lehetne vizsgázni, majd a következő félévben még két alkalommal meg lehet ismételni. Ha valakinek akkor sem sikerül, akkor fél év múlva újra felvételizhet, és nem kell

„elmennie kapálni”. Jelentős megszorításnak tűnik a jelenlegi kilenc alkalom négyre csökkentése. Viszont már a január 4-i tervezet is tartalmaz olyan részeket, amelyek ezt enyhítik: „A hallgató a vizsgák során már a második javító vizsgaalkalommal más tanár előtt vizsgázhat, a negyedik vizsga letétele – külön kérésre – szervezett független vizsgabizottság előtt le-

hetséges, akár más intézményben is.” Ez azért jobb a régi koncepciónál, mert bár nagyobb teljesítményre sarkall minket, de a tanárok változtatása során már nem tudjuk a sikertelenséget azzal magyarázni, hogy „szemét a tanár”.

A HÖK által készített plakát második mondata így szól: „A következő 20 évben nem vállalhatsz külföldön munkát.” A megkérdozett tüntetők többsége ezt a „röghöz kötés” említette meg a koncepció legfőbb problémájának. Ezt az állítást a következők miatt túlzásnak tartom: Már a koncepció szeptember közepén nyilvánosságra került tervezete is azt tartalmazza, hogy a finanszírozott képzésben részt vevő hallgatóknak a képzés megkezdése előtt szerződésben kell vállalniuk, hogy a diplomájuk kézhezvétele után 10 év alatt 7 évet, vagy 20 év alatt 15 évet Magyarországon dolgoznak. Ellenkező esetben a képzés ellenértékét kötelesek visszatéríteni a felsőoktatási intézménynek. Tehát téves a 20 év, valamint az sem állja meg a helyét, amit az egyik sztrájkoló nyilatkozott az új műfajjá vált Hoffmann-egypercesek során: „A röghöz kötés az Európai Unió szabad munkaerőpiaci áramlásával teljesen ellentétes.” Az állam egyéni szerződést köt a hallgatóval, melyben vállalja képzésének finanszírozását, cserébe a fent meghatározott ideig Magyarországon kell munkát vállalnia. Mivel a törvény nem tesz különbséget az EU állampolgárai között munkavállalás szem-

pontjából, nem ellentétes a „munkaerő szabad áramlásának” elvével...

Mindehhez hozzá kell tegyem, hogy a törvény október közepén nyilvánosságra hozott normaszövege már példákat sem említ arra, hogy hány évig kellene az országban maradnia a hallgatóknak az államilag támogatott képzésért cserébe. A szöveg mindössze a már elemzett ösztöndíjszerződés megkötéséről ír. (Az október 26-án összeülő konferencia következtében a tervezet ismét enyhült, ez részben betudható a hallgatók sikerének is.)

Míg az állami finanszírozásban részt vevő hallgatók kevésbé, a költségesek leginkább a vizsgált plakát következő mondata ellen emelték fel a hangjukat: „500.000 Ft-ra nő a fél éves tandíj.” A tervezet erről mindössze annyit ír, hogy az önköltséges képzés költségeit a hallgató viseli, illetve annak mértékét a kormány rendeletben határozza meg. A mérték meghatározása a kormánynak, és a nemzetgazdasági minisztériumnak komoly gondot okozott. Elküldtek ugyan egy ajánlást az egyetem rektorainak, amelyben javaslatot tesznek a költségtérítés összegére, de komoly felméréseket, statisztikai kimutatásokat nem készítettek ezzel kapcsolatban. Míg először a NGM az eddigi költségtérítés összegének a kétszeresében látta a megoldást, a nem sokkal később Pécsen végzett felmérések eltérő eredményt mutattak.

Az itt végzett kalkulációk alapján már a Nemzetgazdasági Minisztérium is úgy számol, hogy mégsem a jelenlegi költségtérítések kétszerese, hanem nagyjából azzal megegyező összeg lehet a diákok képzésének önköltsége. A bölcsészképzésen ez tanévenként 250-400 ezer forint, az orvosképzésben pedig 1-1.7 millió forint között van. A tárca ígérete szerint a jövőben a többi nagy egyetemre is kiterjeszti majd a számításait.

Én mindezek ellenére nem értek egyet azzal a váddal, hogy a tüntetés és az éhségsztrájk teljesen hasztalan volt, és nem hatotta meg a törvényhozókat. Ezt bizonyítja az is, hogy október 26-án a HÖÖK-nak újabb engedményeket sikerült kicsikarnia a kormánytól. Egy másik beszédtema szerint, amelyet eddig nem is említettem, hogy a sztrájkolók egész nap csak társasjátékoztak, és nem csináltak semmi hasznosat. Ez nem igaz. Az éhségsztrájk egyik résztvevője erről a következőképp nyilatkozott: „Szeretném üzeni azoknak az embereknek, akik azt mondják, mi csak sztrájkolunk és tüntetünk, hogy nem igaz, hoztam tanulnivalót is magammal, és tanulni is fogok.” A hallgatók tehát hasznosan töltötték az idejüket, és az ösztöndíj, a csapatmunka még akkor is példaként szolgálhat mindenki előtt, ha nem mindegyikük tudta, miért is tüntetnek pontosan.

Hegeau's John

Pestre magyar! Hí a haza!

Többségetek biztosan tud az október 24-én Szegeden és a 27-én Pesten lefolyt tüntetésekről. Mivel érthető okokból a pesti demonstrációra ment közülünk kevesebb hallgató, ezért inkább az ott történt eseményekről kérdeztem Hadzsy Jánost és Berczi Gergőt. Az alábbi sorokban az ő véleményüket láthatjátok az utazásról, az általános hangulatról, a programtervről, vagyis magáról a pesti demonstrációról.

Hogyan jutottatok fel Pestre? Milyen volt a hangulat?

Hadzsy János: Az EHÖK által intézett két busszal mentünk fel több mint százan. Akik nem fértek fel, vonattal utaztak, de nekik az EHÖK majd visszatéríti a jegy árát. Maga a hangulat eléggé jó volt az odaúton, nem mondanám, hogy forradalmi volt – nem skandáltunk jelszavakat, és nem volt senki túlbuzdulva az

adrenalintól. Jót lehetett beszélgetni.

Berczi Gergő: Pesten is csatlakoztak hozzánk szegediek. Egy busz indult Hódmezővásárhelyről, kettő pedig az EHÖK elől. A hangulat jó volt, a buszon elkészítettük a maradék transzparenszeket. Összetartó volt a társaság, annak ellenére, hogy sokan nem ismertük egymást.

Mikor kezdtetek ténylegesen tüntetni? Mi volt a demonstráció menete?

Hadzsy János: Ha nem csal a memóriám, 5 órakor kezdődött a tüntetés, a Parlamenttől nem messze, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Szalay utcai épülete előtt, és olyan fél 8-ig tartott. Rengetegen voltak amúgy, azt mondják több mint tíezren, nagyon sok kreatív transzparenssal találkoztam. A hangulatot Dj Lennard és Mára Krisztián szolgáltatta. Men-

tek még a szünetekben mindenféle infotainment-videók (angol szó: information + entertainment, információ + szórakoztatás — a szerk.) az új FTV tervezetről, meg a miskolciak kampányvideói. A végén rendeztek egy jelképes ravatalt koporsóval, fáklyákkal meg mindennel, aminek során eltemettük a felsőoktatást. „Magyar Felsőoktatás, élt 1367-2011.”

Berczi Gergő: Az eleje egy hangulatfokozó, zenés felvezető volt, majd beszédeket mondtak a régiók képviselői. A szegedi régióból Ament Balázs, az SZTE EHÖK alelnöke. Majd felszólalt a rezidensszövetség elnöke is, a HÖÖK elnöke, külföldi diákszervezetek képviselői, a Pedagógusok Szakszervezetének elnöke. A végén egy koporsóba jelképesen eltemettük a felsőoktatást, majd megkoszorúzták azt. Voltak ötletes transzparenszek Pesten is, de a szegediek vitték a prímet, ebben biztos vagyok. Volt egyszerű plakát is, pl.: „De ne má”, valamint főleg Rózsa névvel vicceltek az emberek, és nagyon sokan hoztak egy szál rózsát.

Volt-e még valamilyen érdekesség a tüntetésen? Hogyan éltétek meg ezt az egészet? Mi a véleményetek róla?

Hadzsy János: Jól szervezett volt, az biztos. A hangulat is remek volt, de szerintem így senki sem fogja komolyan venni. A szegedi tüntetésen még elment a Lennard-Mára

páros, de Pestre már nem kértem volna fel őket. Techno party-t csináltak ebből is, mint a szegediből. Nem táncolt a zenére senki, nem arról van szó, csak szerintem így el lett játszva a hitelességünk. Ezt leszámítva tényleg kifogástalan volt, szépen ki volt találva a programterv.

Berczi Gergő: Én személy szerint élveztem, ott voltam 2007-ben is Szegeden, az is

hasznos volt. Főleg úgy, hogy a konferanszié is és a DJ is ugyanaz volt, mint nálunk. Sokan ezt kifogásolják, hogy különbséget kell tenni tüntetés és diszkó között, meg hogy a Hoffmann-poénok nem oda valók, hatásvadász, stb. Erről nekem az a véleményem, hogy nem csak úgy lehet tüntetni, hogy kimegyünk és primitív emberek módjára skandáljuk, hogy „Takarodj!”.

Vagy hogy felgyújtunk négy épületet, megverünk hatszáz rendőrt. Sokak szerint emiatt a zenés, „vidám” hozzáállás miatt nem veszik komolyan az egyetemistákat. De nem ez volt a lényeg az egészben, ez csak az egyik fele. A másik fele a lényegesebb: a beszédek. Pesten rengeteg beszéd volt, sokan felszóltak, elmondhatták a véleményüket.

Hankai György

Mobilitás program, 2011. őszi szemeszter

Tanuljunk külföldön, szép környezetben, érdekes és látványos helyszíneken, kedvezményesen, MIÉRT IS NE?

Az ERASMUS programot biztosan mindenki ismeri, azonban mi a helyzet akkor, ha valaki nem szeretne olyan sok időt külföldi tanulmányokkal tölteni? Esetleg csak betekintést szeretne nyerni, az ottani egyetemi életbe, így az órák hallgatásába, szórakozási lehetőségekbe és a helyi nevezetességek megismerésébe?

Ilyenkor az EHÖK Külügyi Bizottsága által szervezett Mobilitás Program nyújthat segítséget.

Lássuk, mi is szükséges ahhoz, hogy ebben a programban részt vehessünk! Fontos, hogy rendelkezni kell hallgatóijogviszony-igazolással, amit a HSZI-n könnyen kérhetünk. Figyelembe veszik még az előző két lezárt félév hagyo-

mányos tanulmányi átlagát is. Előnyt jelenthet a nyelvtudás, de nem feltétlenül szükséges. Minden jelentkezőnek írnia kell egy motivációs levelet, amiben taglalja, miért is jelentene számára nagy előrelépést ez a kiutazás, hogyan bővíthetné jelenlegi tudását, és milyen értékes tapasztalatokat nyerhetne, ha részt venne ebben a programban. Természetesen az ott töltött idő nem csak semmittevésből áll, hanem órák látogatásából is. Így egy fél-egy oldalas programtervet is készíteni kell, hogy mi érdekli a hallgatót az adott városban, hogyan fűződik az út a tudományos munkájához, tanulmányaihoz. Nagy előnyt és további pluszpontokat jelenthet, ha tanári ajánlólevelet is kérünk egy szívünknek ked-

ves vagy szakmában jártas egyetemi oktatótól. Így az általunk leadott anyagok alapján pontszámot kapunk, felállítanak egy rangsort, és a keretszámuk alapján minden szerencsés hallgatót értesítenek a további teendőikről.

Mit is nyújt számunkra a program?

Az első, ami sokak számára fontos tényező, az anyagi vonatkozása az útnak. Szállást és az egyszeri meleg étkeztetést a befogadó egyetem biztosítja a hallgatónak. Viszont a ki- és hazautazást nekünk kell finanszírozni, illetve kell persze némi költőpénz is. Cserébe megismerhetjük az intézmény kurzusait, könyvtárát és az egyetemi épületeket. Részt vehetünk a különböző helyi ren-

dezvényeken és természetesen a bulikon. Megismerhetjük az ottani kultúrát, nyelvet és új ismeretségeket köthetünk. Mint azt már említettem az elején, ezek rövidebb ideig tartanak, mint az Erasmus, egy, maximum három hétig élvezhetjük a külföldi egyetem vendégszeretétét.

Magát a pályázatot akár minden szemeszterben beadhatod,

bármelyik helyre. Azok sincsenek a programból kizárva, akik már egyszer vagy többször is kijuthattak ennek keretében. Szóval érdemes megpróbálni és kihasználni a lehetőséget. Jelenleg öt város egyeteme közül választhatsz, ezek: Odessza, Révkomárom, Kolozsvár, Málta és Tibilisiz.

Végezetül lássuk csak, hol is lehet jelentkezni! A bekülden-

dő adatokat, iratokat személyesen az EHÖK irodában (6722 Szeged, Szentháromság u. 34. szám alatt), illetve e-mail-ben is elküldheted a kb@ehok.u-szeged.hu címen.

Mindenkinek sikeres jelentkezést kívánok, és jó szórakozást!

Szidovencz Éva

Ösztöndíjjal külföldre

Hiába tanulsz évek óta egy nyelvet, mégsem tudod használni? Szeretnél végre betekinteni egy nép életébe, amelynek nyelvét tanulod? Egy nagy kalandra vágysz vidám társaságban? Szívesen vennél egy bekezdést „külföldi tapasztalat” címmel az önéletrajzodban? Unatkozol nyáron? Látni szeretnél egy franciát csigát enni, hallani szeretnél egy igazi olaszt, miközben az anyjával telefonál, alkudoznál egy görög árussal az athéni piacon, esetleg megnéznél egy vodkázó moszkvait az orosz téiben? Ötleted sincs, hogyan valósíthatnád meg mindezt?

Látogass el a Magyar Ösztöndíj Bizottság honlapjára, a www.scholarship.hu-ra és válogass a különböző ajánlatok közt!

A főlapon a „Pályázatok” menüpontra, majd a baloldali menüsorban az „Aktuális ösztöndíjak” pontra kattintva tájékozódhatsz az aktuális, alatta pedig a már lejárt ösztöndíjakról. Érdemes ezeket is szemügyre venni, mivel sokszor megessik,

hogy elegendő jelentkező hiányában a pályázatokat újra kiírják, vagy a lejáratot meghosszabbítják.

A pályázatok időtartama, ahogy a támogatás mértéke és a célcsoport is, változó.

A meghirdetett pályázatok közt találsz féléves lehetőségeket, egy hónapos vagy pár hetes tanulmányutakat is. Rögtön a célország mellett a célcsoport is fel van tüntetve, mivel egyaránt hirdetnek helyeket hallgatók és oktatók számára is.

A megfelelő linkre kattintva további részleteket tudhatsz meg, például a támogatás formájáról (pl. útiköltség-támogatás, tandíjmentesség, szállás, pénzbeli juttatás), a pályázat időtartamáról, a pályázati határidőről.

Amennyiben közvetlenül a pályázat oldalán nem találod meg a benyújtandó dokumentumok listáját, vagy nincs feltüntetve, hogyan tudod benyújtani a jelentkezésed, a főoldalra visszatérve a baloldali menüsorban találod a szüksé-

ges információkat.

A pályázatod rendszerint interneten és postán is beadhatod. Ehhez szükséges, hogy beregisztrálj az oldalra.

A Magyar Ösztöndíj Bizottság a Balassi Intézet – és nem az egyetem – irányítása alatt áll. Ez azt jelenti, hogy a legtöbb pályázási folyamat a Balassi Intézet és a pályázó közt zajlik, nem pedig az egyetemen keresztül. A hosszabb időtartamú pályázatok esetében viszont sokszor az egyetem jár el, ezért érdemes a szakod titkárságán vagy a tanulmányi osztályon is érdeklődnöd.

Ha megtaláltad a megfelelő ösztöndíjat, ne habozz beadni a jelentkezésedet! Olyan élményekben lehet részed, olyan tapasztalatokat szerezhetsz, amelyek a későbbiekben is hasznodra válhatnak. Nemcsak a nyelvtanulásért, gyakorlásért, de ezekért az élményekért is megéri útra kelni!

Heltai Sára

Naplóbejegyzések az Őszi Kulturális Fesztiválról

Nagy örömmre októberben újra megrendezésre került Szegeden az Őszi Kulturális Fesztivál, immár tizenhatodik alkalommal. Igaz, én csak harmadjára vettem részt a fesztiválon, de még így is nyugodtan állíthatom, hogy idén a szokottnál is színvonalasabb programsorozatot állítottak össze a szervezők. Szeptember 27. és október 28. között volt minden, ami szem-szájnak ingere: koncertek, kiállítások, irodalmi estek, természettudományi előadások, színház kicsiknek és nagyoknak, múzeum- és Fűvészkert-látogatás, táncház és még sorolhatnánk tovább és tovább.

Szeptember végén unottan vettem kézbe a jól ismert nancssárga „kultfeszt” füzetet. Tavaly nem találtam túl sok szimpatikus programot, ezért is örültem nagyon, amikor idén alig győztem bekarikázni a jobbnál jobb eseményeket a prospektus lapjain. A fesztivál után visszatekintve sajnos elmondhatom, hogy nem jutottam el minden áhított programra, de amiken résztvettem, azokról szinte kivétel nélkül csak jót mondhatok. Szemezgetek is néhány példa közül.

Október 14., péntek – Millenniumi Kávéház, Harcsa Veronika- és Matthew Mitchell-koncert – Ambivalens élmények

Be kell, hogy valljam, nagyon vártam ezt a koncertet. Korábban is hallottam már élőben énekelni a mesés hangú

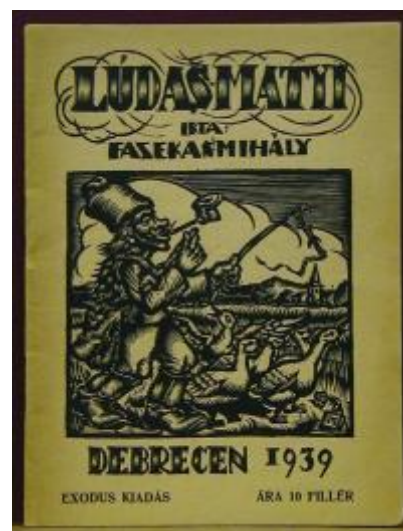
Verát, az pedig különösen kíváncsivá tett, hogy ez alkalommal egy új-zélandi jazzgitárossal, Matthew-val zenél. Korábbi tapasztalatból már tudtam, hogyha be akarunk jutni a Millenniumi Kávéházban megrendezett koncertre, akkor jóval a kezdés előtt kell megjelennünk. Igazam lett, ugyanis a hely csordultig telt a kezdésre, és még az első számok alatt is özönlött be a sok ember. Sajnos vegyes érzelmekkel gondolok vissza a koncertre: egyrészt az énekesnő és kísérelője remekül hozta a megszokott formáját, gyönyörű dalokat játszottak, melyeket a közönség hosszas tapsal jutalmazott. Másrészt viszont akadt a hallgatóság között sok olyan, aki a koncert alatt végig beszélgetett, néhányan telefonáltak is. Mivel a terem

középső, hátsó részében a hangosítás nem volt az igazi, ez nagyon zavaró volt, ugyanis rettenetesen idegesítette azokat, akik figyelni szerettek volna. Minket is.

Október 18., kedd – Szegedi Pincészház, Lúdas Matyi akkor és most – Egy kis gyermekkori nosztalgia

Nyelvészeti összehasonlító tréfa négy levonásban... Emlékszem, hogy ezen az alcímen akadt meg a szemem, miközben a programfüzetet búj-

tam. Nyelvszakosként rögtön megtetszett, úgyhogy a lányokkal „szobaprogramot” szerveztünk a hűvös keddi estére. Kicsit korábban érkezünk a hangulatos, mécsesekkel telepakolt pincészházba. Szerencsénk volt, ugyanis úgy kapkodták a jegyeket az előadásra, hogy alig lehetett bejutniuk azoknak, akik nem elővételben gondolkodtak. A pici teremben a második sorban foglaltunk helyet, és ha-

marosan elkezdődött a darab: Fazekas Mihály közkedvelt meséjét két színész játszotta, Megyeri Zoltán adta elő az eredeti szöveget, míg Janik László MC Matyiként értelmezte újra és rappelte el a sorokat. A történet modernizálása nagyszerűen sikerült: a hasunkat fogtuk a nevetéstől, miközben Matyi újszerűen mesélte el kalandjait Döbrögivel, és gyerekkorunkra emlékeztünk, miközben az eredeti szöveget hallgattuk Fazekas tollából. Nekem különösen tetszett a produkció, ugyanis kisgyerekként imádtam Matyi kalandjait a libákkal és a dölyfös uraság háromszori megleckéztetésével, ezért abszolút pozitív élményekkel gazdagodva tértem vissza a koliba.

Október 21., péntek – REÖK Palota, Dél-indiai klasszikus táncelőadás – Ámulás és bámulás

Káprázatos ruhák. Fülbemászó zene. Családias hangulat. Így tudnám röviden összefoglalni a REÖK Palotában tett látogatásunkat az indiai táncelőadászon. A két táncosnő, Ádász Mariann és Berki Éva az úgynevezett Bharatanatyam (tisza tánc) műfajt mutatta be a közönségnek, amiről elmondható, hogy több évezredes múltra tekint vissza a hindu, templomi szertartások körében. A két magyar lány fiatal kora ellenére abszolút profiként táncolt és viselkedett: lenyűgözően mozogtak, és ami nekem különösen tetszett az az, hogy a táncrészletek előtt el is mesélték, hogy mit fogunk látni. Így ismerkedhettünk meg különböző indiai istenségek történeteivel, például Shiva és Parvatí szerelembe esésével vagy a templomszolgák alázatos munkájával. A helyszínen nagyon kellemes, családias hangulat uralkodott, ugyanis nem volt felállított színpad, csak egy elkerített rész a táncosoknak és miután elfogytak az ülőhelyek, a szervezők párnával kedveskedtek a többieknek, így mindenki kényelmesen figyelhette az előadást.

A közönség életkorát tekintve meglehetősen vegyes volt, mert a sok egyetemista mellett kisgyerekes családok, de idősebb házaspárok is megfordultak a sorokban. Ami azonban összehozta ezt a vegyes társaságot, az a lenyűgözöttség volt: én is csak ámultam és bámultam a produkción, de ahogy körbenéztem, a legtöbb arcon ugyanezt a „bódulatot” vettem észre. Az est végén

egyedül azt sajnáltam, hogy olyan hamar vége szakadt: igaz, több mint egy órán keresztül táncoltak, de én el tudtam volna őket nézni egy napon át is.

Programbeszámolómm itt véget ér, de bízom benne, hogy nektek is voltak hasonlóan kellemes pillanataitok a kulturális fesztivál valamelyik eseményén, mint nekem. Remélem, hogy jövőre is ugyanilyen (vagy még jobb) eseménysornak nézünk elébe, most pedig ne búslakodjunk, ugyanis a

Napfény Városa folyamatosan ontja magából a jobbnál jobb eseményeket a közeljövőben: gondolok itt a Szegedi Jazz Napokra vagy a közelgő adventi programokra.

Lengyel Nóra

Árkád – a múlt harca a jellel

Mintegy másfél éves építkezést követően október 4-én nyitotta meg kapuit Szegeden az Árkád bevásárlóközpont, amelyben 130 üzlet található 41 ezer négyzetméteren, továbbá mintegy 1300 parkolóhely áll a vásárlók rendelkezésére. A nyitás óriási népszerűségnek örvendett. Már az első napon is számtalan látogató kóválygott az üzletekben, éttermekben. A KFC előtt például főleg diákokból olyan nagy sor állt, hogy elgondolkodtam, nem rendeltek-e el a nyitás örömeire tanítási szünetet a szegedi iskolákban.

A pláza megnyitásának azonban nem mindenki örült ennyire. A belvárosban lévő üzletek bérelőinek már így is annyira megcsappant a bevételük az elmúlt időben, hogy némelyikük már a bérleti díjat is alig tudja kigazdálkodni. Ha még

a megmaradt vásárlóikat is elcsábítják az Árkád üzletei, végleg lehúzzhatják a rolót. Az önkormányzat nem akar lemondani semmilyen bevételi forrásról, viszont a bérleti díjakat sem akarja csökkenteni. A vita régóta húzódik, az Árkád tehát csak belecsöppent ebbe a háborúskodásba, nem pedig elindította azt.

A probléma azzal kezdődött, hogy a bérleti díjak 2011-re az eredetileg megállapítotthoz képest a két-háromszorosára emelkedtek, s jelenleg nem tükrözik a piaci viszonyokat. A gazdasági válság csak fokozta a problémát, így mára már több mint 60 üzlethelyiség került visszaadásra a belvárosban, és további üresedésel is számolni lehet. A tisztánlátás végett jegyzem meg, hogy amíg 1999-ben még 250-400 forint között mozgott a kiadó üzletek négyzetméterára, jelenleg ez 1300-3800 forintot tesz ki. Az önkormányzat

lyó bevétel összesen majdnem másfél milliárd forint volt. A városnak viszont ebből csak 600 millió forint bevétele volt, a kettő különbségével ugyanis a megkötött haszonbérleti szerződés alapján az IKV Zrt. (Ingatlankezelő és Vagyongazdálkodó Zrt. – a szerk.) rendelkezett. A bérlok gondját tehát az ő megegyezésük orvosolhatná. Erről Tápai Péter, az IKV Zrt. vezérigazgatója azt nyilatkozta, hogy „ehhez az összeghez nem lehet az adott évben hozzányúlni, hiszen a társaságnak a költségvetés által jóváhagyott bevételeket produkálni kell”.

De ha ez így van, hogyan lehetséges, hogy a korábban hasonló cipőben járó Orosházán és Miskolcon tudtak 30%-ot engedni a bérleti díjból? (Miskolcon néhány évvel ezelőtt nyitott a Főutca Pláza. A polgármester, Kriza Ákos azóta elismerte, hogy a

plázaprojekt elhibázott lépés volt. Ott összefogtak a kereskedők az önkormányzattal, a helyi ingatlankezelő céggel, hogy segítsenek a bajba jutott kereskedőkön. 30 százalékos bérletidíj-csökkentést szavaztak meg, a hétvégi hosszabbított nyitva tartásra pedig kedvezményt adtak.) Vajon miért nem ragadós a miskolci példa?

ugyan adott már bizonyos kedvezményeket, de ezt csak azon üzletek bérloei kapták, amelyek forgalma jelentősen csökkent a városban folyó felújítási munkálatok miatt. Ez még a kedvezményezettnek sem volt elegendő, a problémát tehát nem oldotta meg. Ha csak a tavalyi évet vesszük, a helyiségbérleti díjakból befo-

Vajon hogyan lehetséges az, hogy a Borsodban történtek ellenére nem készül semmilyen felmérés, hogy az Árkádnak milyen hosszú távú hatása lesz a városmarketingre, városképre, és a belvárosi kereskedelemre? A szegedi bérlők sem akarnak többet, csak ugyanezt a 30 százalékos díjmérséklést, amit a miskolci sorstársaik érvényesíteni tudtak. Az IKV Zrt. nem hajlandó az engedményre. Azzal indokolják, hogy ez nekik 500 millió forintos bevételkiesést okozna, és mással nem tudja pótolni. Nekem viszont meggyőződésem, hogy az egyre erősödő válságban ekkora bevétel mellett le kell tudni nyelni az ilyen jelentős kiesést is.

Ha eltekintek a veszélybe került vállalkozók viszontagsá-

gaitól, érzelmi okok miatt akkor sem tudom támogatni az Árkád felépülését. Mióta Szegeden élek, nagyon szeretek a belvárosban sétálgatni. Szeretek beülni egy Kárász utcai kávézóba, vagy csak leülni egy padra a Dugonics téren. Ehhez viszont az kell, hogy a város megteljen élettel, ne pedig valamely óriáskomplexum legyen a legújabb közösségi hely. Lehet, kényelmesebb tényleg egy fűtött arénában tölteni az egész délutánunkat, de hangulatosabb a szabad ég alatt, hősésben iszogatni a forralt bort, miközben gyönyörködünk a Dóm magasba tornyosuló csúcsain. A régi pláza még nem volt ilyen veszélyes a belvárosra, mert túl messze volt a központtól ahhoz, hogy az emberek ideszokjanak.

Most viszont szélsőséges esetben akár az is előfordulhat, hogy elnéptelenedik a Kárász utca.

Nem hiszek a vagyongazdálkodási bizottság azon ígéreteinek, melyek szerint már dolgoznak a megoldáson, amely mindenkinek jó. Itt az embereknek maguknak kell eldönteni, hogy igényelnek-e hangulatos belvárost vagy nem. Előbbi esetben pedig csak akkor látogassák az Árkádot, ha arra feltétlenül szükségük van!

Hegecs János

Ki az a Károlyi Mihály?

Pár hete csak, hogy az egész ország megemlékezett az őszi rózsás forradalomról. Október 31-én (elvileg) mindenki büszkén emlékezett az 1918-ban lezajlott forradalomra. Eddig nincs is gond. A forradalom vezetőjére már annál kevesebben emlékeznek vissza ilyen jó szívvel.

Károlyi Mihályról, a forradalom vezetőjéről a legtöbben elfelejtkeznek. Nem véletlen, hiszen sok minden elmondható róla, de hogy nem megosztó személyiség, hát az nem. Még száz év távlatából sem tudjuk,

hogy hol a helye. Egyesek hazaárulónak gondolják, benne látják a trianoni békediktátum fő okát, és kipát húznak a róla mintázott szobor fejére (igen, a Jobbikra céloztam finoman), míg mások az első magyar köztársasági elnököt, egy pacifista politikust tisztelnék a személyében.

No, akkor hol az igazság? A félreértések elkerülése végett, a cikk végére nem fog kiderülni, hogy Károlyi Mihály jó vagy rossz politikus volt-e. Pusztán annyit szeretnék elérni, hogy kicsit több ember tud-

ja, ki is volt Károlyi Mihály, az első magyar köztársasági elnök.

Mihályt szerencsésen dobta le a gólya, mert az ország egyik legbefolyásosabb (gazdagabb) családjába született bele. Nem is okozott csalódást, élte a gazdag ifjak életét. Ivott, nőzött és kártyázott rendesen (még karpárbaja is volt.) Ez tartott egészen harminc éves koráig, amikor mintha megszálta volna a szentlélek, hirtelen megkomolyodott, és az államügyek felé fordította tekintetét. Szerencséjére vagy szerencsétlenségére pont ekkoriban zajlott az első világháború, amelyet egy bizonyos forradalom követett, és már meg is érkeztünk 1918. október 31-hez. Ebben a forradalomban ő játszotta a főszerepet. A forradalmat a kommunisták pütkösdi királysága (Tanácsköztársaság) követte,

amivel elkezdődött hősünk durván 40 éves emigrációja.

Mi a csudát csinálhatott Károlyi a forradalom alatt, hogy sokan (nemcsak a Jobbik, hanem szinte a teljes jobboldal) úgy néznek a parlament előtti Károlyi-szoborra, mint a véres rongyra? Inkább máshogy kérdezem. Mit nem csinált Károlyi? Nem akadályozta meg Trianont, pontosabban nem tudta megakadályozni a trianoni csonkítást.

Száz éve megy a vita azon, hogy azért nem sikerült megakadályozni az ország feldarabolását, mert Károlyi egyszerűen „mocskos hazaáruló” volt, esetleg hülye volt ilyen magas politikai szerep betöltésére, vagy csupán csak nem volt esélye a dolgok befolyásolására.

Szerintem valahol a második és harmadik opció között kell keresnünk a megoldást. Károlyi

Mihály őszintén hitt abban, hogy a világháború után észhez tértek az emberek, és a lehetőségekhez mérten megpróbálnak békében élni egymás mellett. Károlyi idealista volt, egy pacifista, aki nem vette észre, hogy egy álmvilágban él. Nem értette meg, hogy a józan beszéd nem fogja viszatartani a szomszédos országokat a nemzetiségi területek elcsatolásától. Mindemellett tény, hogy politikai képességei egy békés időszakban magasra repíthették volna, de a világháború utáni összevisszaságban kevésnek bizonyult minden tudása.

Károlyit a Horthy-korszak gyűlölte, a Kádár-korszak imádta, mi, miután nem tudtunk választani, inkább úgy tesszünk, mintha nem is létezett volna.

Kubica Zoltán

Programajánló

November 15. 19.00 **Müller Péter: Szemenszedett igazság - bűnügyi komédia két részben**

Szegedi Egyetemi Színház előadása

Helyszín: Szegedi Pincészház (Dugonics tér 2.)

November 19. 19.00 **Veszedelemes viszonyok – dramatizált levélregény**

Helyszín: Kisszínház (Horváth Mihály u. 3.)

November 23. 20.00 **Az élők vágyai - indiai dráma**

Lábjegyzet Színház előadása

Helyszín: Szegedi Pincészház

November 25 - december 24. **Karácsonyi vásár**

Helyszín: Széchenyi tér, Dugonics tér, Dóm tér

November 25. 19.00 **Hősnők - Elektra, Médeia - a Szegedi Kortárs Balett előadása**

Helyszín: Kisszínház

November 25. 19.30 **Pozsgai Zsolt: Liselotte és a Május - tragikomédia két részben**

Szegedi Pincészház bemutató előadása

Helyszín: Szegedi Pincészház

November 30. 20.00 **Az élők vágyai - indiai dráma**

Lábjegyzet Színház előadása

Helyszín: Szegedi Pincészház

„Láthatja, a Föld lapos” – beszélgetés Pozsonyi Ádám íróval

„A haladással szemben a konzervatizmus az egyetlen fegyver” – vallja Pozsonyi Ádám író, akit még a ’90-es években K.U.K.-életérzés kerített hatalmába. Gyorséttettek helyett lacikonyhákat akar, meg a századelő Stefániáját konflisokkal. „A demokrácia nem tetszik nekem, keménykezű királyságot szeretnék” – mondja a hamarosan megjelenő *Harcra fel! c. kötet szerzője, aki szerint, ha a világ modern, akkor legyenünk régimódiak. Ezért nem beszél nyelveket, s az elektromosságot a sátán eszközének tartja. Munkásságának jelentős része a nyugati kultúra ellen indított hadjáratnak is felfogható.*

Mit mondana magáról annak, aki még nem ismeri a munkásságát? Kicsoda Ön?

Pozsonyi Ádám író, ködlöveg és hivatásos reakciós. Az valami olyasmi, hogy az ember reggel fölkel, és ahogy kiteszi a lábát a paplan alól, miután megtalálta a papucsot, onnantól kezdve olyan dolgokat mond, cselekszik és gondol, amik szöges ellentétben állnak

a korunkra jellemző elfogadott normákkal.

Ön például úgy gondolja, hogy a Föld lapos.

Ezt nem tagadom. De hát Ön is nehezen tagadhatja, hisz ha elhúzza a függönyt, és kitekint az utcára, láthatja, hogy a Föld lapos. Ha nem lenne lapos, az emberek elesnének. Sőt, ha elhinnénk azt az ostobaságot, hogy gömbölyű, a túloldalon sétálók fejre esnének. Ne várja el tőlem, hogy elhiggyem ezt a képtelenséget.

Ha jól tudom, erről szól Göre Gábor mint filozófus című könyve is.

Nos, ez az információ helyes, nem úgy, mint az Ön Föld felszínére vonatkozó ismeretei. Ezzel kapcsolatban lenne is egy javaslatom: hajigálja a kukába sürgősen azokat a tankönyveket és egyéb kiadványokat, melyekben ezt a képtelen ostobaságot terjesztik, és szerezzen be valami régi tisztességes kódexmásolatot, ahol még a fertőzetlen igazság olvasható. Sajnos korunkban az inkvizíció nemes és közérdekű tevékenysége erőteljes mértékben háttérbe szorult, és átvette a szerepét mindenfajta demokratikus és felvilágosult önjelölt csoportocska, mik megmetyezik az emberek lelkét, és elfedik előlük a világosságot. Tudja, én úgy szoktam fogalmazni, hogy az a folyamat, amit felvilágosodásként ismerünk, valójában elsötétedés volt.

Kit tekint példaképeinek az irodalomban?

Irodalmi elődjeimként és egyben példaképeimként a közép-európai próza olyan jeles képviselőit említhetném, mint Mikszáth, Gárdonyi, Kosztolányi, de ugyanígy hatottak rám Hašek, Mrozek, illetve Lem urak munkái is. Az irodalom feladata az, hogy szellemileg fölírja az embereket, és intellektuálisan izgalomban tartsa, felkavarja, megnevettesse, de mindenképpen hatást váltson ki az olvasóból. Épp ezért nem tartom irodalomnak korunk kortárs hivatalos szép-prózáját, az ún. posztmodern szövegirodalmat, melynek befogadásánál a szó szoros értelmében erőlködni kell, és fizikai munkát kell beléfectetni, hogy az ember a következő lap aljáig eljusson. A valódi irodalom valami olyasmi, amikor az ember nem tudja letenni a könyvet, nem pedig az, amikor – hiába is hozsannázik a hivatalos sajtó – képtelen végigolvasni.

Az Ön könyveiről ez ellenben nem mondható el.

Nos, ez igaz. Kár lenne tagadni. Aki esetleg még nem olvasott tőlem, annak bátran ajánlhatom, tegye meg, ugyanis még ha nem is fog egyetérteni nézeteimmel, hogy garantáltan friss gondolatokhoz jut megdöbbentő stílusban, az biztos.

(Alább Pozsonyi Ádám egyik legújabb humoreszkje olvasható.)

Mikszáth

Az igazság diadalmaskodik

- Nézze meg az ember! - füstölgők gyakran magamban, amint szép fővárosunk utcáit, tereit járva tekintetem megakad a házfalakat manapság oly éktelenül elcsúfító krikszkrakszokat, falfirkákat nézve.

A haladók ezt „graffiti”-nek nevezik, és ezzel véleményünk gyökeres különbözőséget, úgy is mondhatnám „másságot” képvisel, ugyanis szerintem az ilyesmi egyszerűen bunkóság.

Ha jól tudom, holmi rap-acid-techno akármiket képviselnek ezek a szörnyűséges krikszkrakszok, s amint egy-egy ilyen förmedvényre pillantok, gyakran eszembe jut egy régi történet:

1988-ban Csillaghegyen próbáltunk. Amint ballagtunk hangszereinkkel felszerelve a próbahely irányába, tekintetünk néha jólesően megpihent az egyik tűzfalon, melyen öles betűkkel mindössze ennyi állt:

„Lófasz”.

Azért ez már nem semmi! Milyen vad lelkiállapot szükségeltetik ahhoz, hogy valaki az általa vásárolt Neolux spray-vel, pedánsan, akkurátusan, ezt a tömör kinyilatkozást, a lelkében lezajló ezernyi folyamat eme végső eredőjét ilyen őszintén feltárja, s miféle szomjas, mohó vágy, hogy meg is ossza mindenkivel.

A felirat heteken át díszelgett, mígnem az egyik nap hűlt helyét találtuk, s csupán az elütő színű vastag festékréteg mutatta a helyet, ahol azelőtt virított.

Lefestették!

Komoran ballagtunk. Aznap a próba sem ment jól. A hatalom beleszól a szabad véleménynyilvánításba. Diktatúra van! - összegeztük végül is.

Később valahányszor arra jártunk, egy röpké pillantás erejéig mindannyiszor megemlékeztünk az ominózus kiírás hűlt helyéről, míg az egyik hétvégén legnagyobb örömünkre már messziről virított az ismételten kiírt lényeg:

„Lófasz”.

Hát igen, az igazságot nem lehet elkendőzni.

Szóval mindig erre az esetre gondolok, ha látom ezeket a teljesen értelmetlen és kaotikus rap-acid-techno krikszkrakszokat.

Hát, már annyi fantázia sincs a mai bunkókban, hogy legalább - ha már barbárul összerondít festékszórójával egy esetleg százötven éves házat -, legalább egyetlen értelmes szót próbáljon kiírni.

Nem kell egy egész mondatot! Legalább ennyit: „Lófasz”.

De ez a mai modern fiatalság még ehhez is ostoba!

Madame Curie élete

2011 a kémia nemzetközi éve, annak tiszteletére, hogy 100 éve kapta meg Marie Curie második Nobel-díját. Ennek tiszteletére indítjuk az új rovatunkat.

A lengyel származású, Franciaországban élő kémikus és fizikus 1867. november 7-én született a család ötödik gyermekeként.

1883-ban annak ellenére, hogy kiváló eredménnyel érettségizett, nem vették fel az egyetemre, melynek két oka volt: egyrészt, mert nő volt, másrészt, mert lengyel származású. Ezt követően magántanítónként dolgozott, majd nevelőnőként.

1891-ben Párizsba ment, majd a Sorbonne-on megkezdte matematikai, fizikai és kémiai tanulmányait. 1894-ben megszerezte matematika diplomáját, s még ugyanebben az évben megismerkedett Pierre Curievel, aki a fizika-kémia tanszék oktatója volt, és akivel 1895-ben házasodott össze. Előbb Becquerel, majd pedig férje asszisztenseként dolgozott.

1898 júliusában a házaspár egy tanulmányt adott ki, mely az általuk felfedezett új elemről, a polóniumról szólt. Még ez év decemberében felfedeztek egy másik elemet, a rádiumot. 1903 igen jelentős volt Marie életében, ugyanis megkapta a doktori címét (ő volt az első nő Franciaországban), valamint óriási megtiszteltetés érte a házaspárt és Becquerelt:

megkapták a fizikai Nobel-díjat.

1906. április 10-én hatalmas megrázkódtatás érte Marie-t. Pierre egy utcai balesetben életét vesztette. Pierre halálát követően Marie megkapta a fi-

zika tanszéktől férje helyét, mint az egyetem első női professzora. 1909-ben megalapította a Rádium Intézetet, melyben négy későbbi Nobel-díjas is dolgozott, ezek között volt lánya, Irène Joliot-Curie és veje, Frédéric Joliot-Curie.

1911-ben újabb elismerést kapott munkájáért, ugyanis megkapta második Nobel-díját a kémia területén.

Marie Curie 1934. július 4-én Passyban, egy szanatóriumban halt meg csontvelőrákban. A sceaux-i temetőben temették el férje mellé, majd 1995-ben a maradványaikat a párizsi Panthéonban helyezték el.

Marie Curie a második Nobel-díját a polónium (Po^{84}) és a rádium (Ra^{88}) felfedezéséért, valamint annak elszigeteléséért kapta. A kinyerési művelet nagyon bonyolult volt a korban, mivel kb. hét tonna uránszurokérc tartalmaz mindössze egy grammnyi rádiumot. Mivel az uránszurokérc nagyon összetett ásvány, nehéz volt kinyerni a polóniumot, illetve rádiumot szennyezések nélkül, ugyanis kémiájuk némileg megegyezik némely, az ércben található elemmel (polónium a bizmutter, a rádium pedig közeli „rokona” a báriumnak.) Végül átkristályosítással végeztek el a feladatot, ami 0.1 gramm báriummal szennyezett rádiumsót eredményezett. A munkálatokat férjével kezdte, majd annak halála után az eredményeket egyedül véglegesítette, tökéletesítette.

A curie szimbólumot (Ci) a Curie házaspár tiszteletére határozták meg mint a radioaktivitás egységét, valamint a 96-os atomszámú elemet a házaspár tiszteletére kúriumnak nevezték el. Pierre és Marie Curie után három radioaktív ásványt neveztek el: curite, sklodowskite, és cuprosklodowskite.

Immun Bell

Tóth Edit

Szépítkezés az Ókorban

Mint azt tudjuk, a különböző szépítkezési eszközök használata nem mai „találmány”, ugyanis már az Ókorban is használtak szemfestéket, rúzszt és egyéb dolgokat. Jelen cikkünkben az ókori, cseppet sem veszélyes és árthatmas szépítkezési eszközöket mutatjuk be, illetve azok hatását az emberi szervezetre.

Csábító ajkak, avagy miért ne használj az ókorban rúzszt

Ókori mezopotámiaiak voltak az elsők, akik rúzszerű készítményeket használtak, hogy színezzék ajkaikat. Ezen felül még féldrágakövekből készült örleménnyel díszítették az ajkukat. Egyiptomban is használtak rúzszerű szépítkezési eszközt, mely vas-oxid, cinóber (higany-szulfid), henna, jód és bromid keverékéből állt. A cinóbert rúzsokban és púderekben is előszeretettel használták. Mint higanyvegyület nagyon mérgező. A higany csak igen kis koncentrációban van jelen a természetben, ennek ellenére nagyon veszélyes, mert könnyen kötődik enzimek, fehérjék funkciócsoportjához, ezzel módosítva működésüket. Mivel nagyon könnyen párolog, könnyen a szervezetbe juthat, emiatt állították le a higanyos hőmérők forgalmazását. A középkorban és a kora újkorban a férfiak a higanyt szifilizgyógyszerként használták. Abu al-Qasim al-Zahrawi, más néven Abulcasis 1000-ben publikált 24 kötetes enciklopédiájában 19 kötet foglalkozik kozmetikumokkal, melyeket az orvostudo-

mány részének tekintett. Egyébként ő volt az első, aki a szilárd anyagú rúzszt „feltalálta”, mely a pigmentanyagon kívül parfümesszenciát is tartalmazott.

Halálos tekintet, avagy miért ne használj szemfestéket az ókori Egyiptomban

Az ókori egyiptomiak szénnel húzták ki a szemüket, egyrészt hogy kihangsúlyozzák, másrészt hogy távol tartsák az ártó szellemeket, illetve egészségügyi szempontok is szerepet játszottak a használatában. A szénhez ólmot, rezet és esetenként még vörös salakot is keverték. Ugyanakkor a legrégebbi és a legártalmasabb szépítőeszközök az ókori Egyiptomból kerültek elő. A szépségéről híres Nofretete királyné igen mérgező, ólomból, antimonvegyületekből és egyéb nehézfémekből készült „szépségkórtelt” használt. Az egyik leggyakoribb összetevő az antimonit volt, ami az antimon szulfidos érce. Az antimon és vegyületeinek nagy része mérgező. A mérgezés tünetei nagyon hasonlóak az arzénmérgezéshez, mivel kis koncentrációban fejfájást, nagyobbban szédülést, depressziót okoz. Bizonyos mennyiségben hányást okozhat, majd a kiszáradás és a nehézfém-mérgezés halálhoz vezet. Emiatt az ókorban nem volt túl gyakori a magas életkor.

Szörtelenítés és hajnövesztés, avagy miért ne használj ókori eszközöket, ha szörtelenítésre vágysz

Szintén az ókori Egyiptom területén járunk, ahol igencsak fájdalmas eszközeit választották a szörtelenítések. A nők és a férfiak leborotválták, kitépdesték a testszőrzetüket, kőből vagy fémből készült eszközökkel, ezáltal megszabadultak a test tetveitől. De használták a cukor, citromlé, faggyú vagy gyanta keverékét is. Más népek számárszír, kecske-epe, kígyóvér, valamint az égetett mész keverékét használták. A görögöknél és a rómaiaknál a csipesz is használatban volt. A legfájdalmasabb módszer azonban mégis a nem kívánt testszőrzet leperzselése volt.

Most nézzük meg, hogy a hajnövesztéshez mit használtak! Itt is hasonlóan bizarr dolgokra lelünk. Az alapanyagok között szerepelt az: állati zsír, a menstruációs vér, a vizelet, és az ürülék is. Nem voltak kevésbé elborzasztóak a szőkítő szerek összetevői sem. A szőke haját ecetelésztő, timsó, marónátron (nátrium-hidroxid), rebarbara és kamilla tartalmú lúgos főzetekkel igyekeztek elérni, hajukat bekenték az oldattal, majd a napon megszáritották. A mai hajfestékek is „hasonló” összetételűek, de nátrium-hidroxid helyett ammóniát tartalmaznak, mivel az lényegesebben gyengébb lúg, így kevésbé maró, illetve mérgező. Kleopátra a fogát is marónátronnal mosta, de hiába...

Ekkor persze még nem tudták, hogy milyen veszélyesek lehetnek az egészségre ezek a szépítőeszközök.

Mumuk Bellu
Tóth Edit

Olmützi sanzon

Fotók: Heltai Sára

Ülök hajnalban a buszon, nézem a tájat, ahogy szürkéből lassan színesre vált. Tudom, hogy mire előbújik a nap, és felmelegszik a levegő, már egy másik országban leszek. Ismeretlen emberek, tájak, utcák, tömeg, zivaj, érthetetlen nyelv. Menni fog?

Egy hónap az iskolapadban nyár közepén. Délelőtt szemináriumok, röpdolgozatok, délután előadások, házi feladatok. Koli, ismeretlen szobatársak, bulik, hétvégi kirándulások. Csehország. Cseh nyelv. Vadidegen emberek.

Senki nem fog megérteni. Nem tudok csehül és nem fognak megérteni. Mindenki angolul fog beszélni. Hogy én miért nem tanultam soha angolul?! Hogy lehettem ilyen idióta, hogy nem kezdtem el

angolul tanulni... És itt megáll a gondolatmenet.

Csehországba mégy, csehet tanulni. Ahogy a többiek is.

Ketten vagyunk magyarok, lányok, együtt utaztunk már a buszon is, és itt is együtt veszszük nyakunkba a várost. A főtéren beülünk egy étterembe, hogy elfogyasszuk első csehországi ebédünket. Még nem jött el a kísértetkezés ideje – pizza mellett döntünk. Sört kérünk hozzá, meglepetésünkre csak Stella van. Máris tudjuk, hova nem jövünk legközelebb.

Meglátjuk, hogy nyári egyetemi

társaink egy csoportja telepedik le a szomszéd asztalhoz, gyorsan átülünk hozzájuk. Felteszik nekem az első „What’s your name?”-kérdést. Igyekezve megőrizni jókedvemet, rögtön rávágom az egyetlen angol mondatot, amit tökéletesen jól tudok: „I don’t speak English.” A kedvemért csehül mutatkozunk be. Megtudom, hogy egy olasszal, egy amerikaival, és két oroszországi lánnyal ülök egy asztalnál. A beszélgetés angolul folytatódik tovább. Már kezdek elszontyolodni, mikor megszólít az amerikai srác franciául,

a beszélgetésbe az olasz is becsatlakozik. Kialakulóban van a mi kis nyelvi kavalkáddal megáldott baráti körünk. Este csatlakozik hozzánk egy skót srác és egy osztrák lány is, akivel percekig beszélgetünk – próbálunk beszélgetni – csehül, mire eszembe jut, hogy nyugodtan németre válthattunk, hiszen rajtam kívül az

osztrákoknak is egész jól megy a német nyelv... Fárasztó volt ez a nap...

Ugyan a felmérő teszt alapján külön csoportokba kerülünk, szabadidőnket mégis mindig együtt töltjük újdonsült barátainkkal. Közös nagy ebédelések, házi feladat-írás sör mellett, csoportos mosás, kirándulások az éjszakába, rohanás az iskolába. Különleges ismertető jelünk, hogy egymást érik az angol, cseh, francia, német és – lévén két magyar a csapatban – magyar nyelvű mondatok. Ez az állapot egész idő alatt fennmarad, hála nulla angoltudásomnak és hézagos csehtudásunknak.

A tanórákon lassan a csoporttársakkal is egymásra találunk. Kávészás az óra előtt, sprint a pékségbe szünetben. Érthetetlen nyelvi problémák elemzése a tanteremben, a tanár kibeszélése termen kívül. Hihetetlen pörgés, megállás nélkül. Minden nap valami új, valami ismeretlen, valami különleges. Közben készülünk a hétvégi

kirándulásokra. Mindenki a három napos prágai kiruccanást várja, amely nem is okoz csalódást.

Kecske a kollégium parkolójában, séta a keresztes pókokkal teli hídon, Hradcsin. Egy kis kocsmá, tele elvont arcokkal, ivás helyett egyelőre barokóbázás. Később új értelmet nyer a betonozás szó, hála a Becherovka-tonik kombinációnak, amit rendszeren csak betonként emlegetnek a csehek. Csavargás a városban, fotók, kávézók, múzeumok, vécék, kocsmák. Turisták, csehek. Csehek, turisták. Hosszú éjszákák, fáradt nappalok. Alvás a parkban a főváros közepén. Séta szemerkélő esőben. Feledhetetlen, elmesélhetetlen prágai atmoszféra.

Majd újra Olmützenben. Peregne az órák, napok, hetek. A végéhez közeledve egyre inkább szaporodnak a korszakalkotó beszélgetések, a cseh mondatok, és egyre inkább érezzük, hogy valami megismételhetetlen történik. Vannak, akik először, vannak, akik sokadszor érzik át, mit jelent, hogy az idő megállíthatatlan, és a közös idő egyszer csak lejár.

Ki előbb, ki később, de szinte mindenki más napon utazik el Olmützből. Kihasználjuk együtt töltött utolsó napjainkat, mielőtt lassanként széthullana kis nyolcas fogatunk.

Alig egy órája keltem fel, hajnali álomfoszlányokon gondolkozva, félig még szenderegve figyelem, hogyan gurul ki lassan a busz a megállóból. Még utoljára elkapok a szememmel egy reklámfeliratot a bevásárló központ falán, az álmoságtól alig tudom kibetűzni, félreolvasom, bár tulajdonképpen már úgyse számít. Tegnap? Búcsúbuli, Slivovice, sör, zene, ricsaj, könnyek. Óráknak tűnő percek át tartó ölelések. Hátradőlök az ülé-

sen, el fogok aludni, alig tudom nyitva tartani a szemem, de még megvárom a várostáblát. Nagy piros vonallal áthúzott Olomouc felirat. Hát ennyi volt.

Heltai Sára

Hakka Suomi!

Látogatás finn barátainknál

Menjünk nyaralni... a tengerpartra, ahol sok a napfény, ahol lehet csónakázni, ahol gyönyörű a természet! A várakozással ellentétben nem valamelyik pálmafás álomnyaralóhelyre szeretnék elkalauzolni Titeket, hanem Finnországba. Bizony, ott mindez megvan, sőt még sok minden más is...

Első lépések

Azért mi sem egy hasraütéssel indultunk el: a barátomnak van egy finn ismerőse, ő volt a kiindulási pont. Egyik nap annyira sokat foglalkoztunk a témával, hogy milyen jó lenne tényleg kimen-ni, mennyibe kerülhet, miket néznénk meg, hogy azon kaptam magam, meg is vettük a repjegyet Turkuba. Tíz napot töltöttünk augusztus elején távoli nyelvrokonainknál.

A pakolás persze nehéz volt, mert sátrazós-hátizsákos túrát terveztünk – anyagi és kalandvágyó okokból. A végén mégis belefértünk ketten, tíz napra egy 30 és egy 70 literes hátizsákba.

Szállás rendhagyó mód(ok)on
Jelen lapszámunkban olvashattok egy cikket a Couch Surfingről a 39. oldalon. Most egy kicsit kibővítem új tapasztalataimmal. Turkuban először egy török srácnál szálltunk meg egy másik magyar fiúval,

akit előtte nem ismertünk, de szintén a CS-nek hála, előző nap kiderült, hogy ugyanoda megyünk, ugyanott szállunk meg, ráadásul ugyanazzal a géppel is megyünk. Így már Ferihegyen elkezdődött a kaland. Másnap egy finn lány látott minket vendégül, aki nagyon sokat segített a kirándulásunk további megszervezé-

Mit együnk ebben a drága országban?

A finneknél tényleg sokkal magasabbak az árak, egy kiló „kenyér” pl. 700-800 Ft. A „kenyér” azért „kenyér”, mert ott nem találsz olyan finom, meleg épp most sült kenyeret. Legtöbbször egy tipikus finn ke-rek valamit esznek, ami lapos, barna és kicsit kesernyés az íze. Egyébként finom, margarinnal kent változatában mindig és minden-hez fogyasztható, pl. húsleveshez is. Az éttermi árakról ne is beszéljünk, így hát marad a szendvics, májkrém, virsli. Az étkezésünk költségeit nagyban megkönnyítette, hogy itthonról vittünk két pár szép hosszú kolbászt, ami a harmadik nap végére elég nyögve-nyelősen, de azért elfogyott.

Hogyan utazzunk?

A finn ismerősünk, Seppo mesélte, hogy a skandináv országokban rendkívül könnyen lehet stoppolni és nagyon biztonságos is. Így jó reményekkel dugtuk ki hüvelykujjunkat az autósoknak. Nem csalódtunk — tíz nap alatt összesen kb. 700 km-t stoppoltunk, és mindenki beszélt angolul, mindenki kedves volt — sőt, még ők örültek, hogy stopposokat vehetnek fel. Azért ez sem fenékig tejfel – pont a

Fotók: Szabados Gabriella

sében. Rengeteget beszélgettünk a szokásokról, az utazásainkról. Kiderült, hogyha muszáj, én is egész jól tudok angolul beszélni. A CS tényleg nem csak ingyen szállás, hanem óriási lehetőség, élettapasztalat. Persze ez sem működik mindig, ha hirtelen kellene. Helsinkiben egy éjszakára nem sikerült SOS szállást kapnunk, és hostelben aludtunk nagy durcásan, mert összesen 40 eurót fizettünk.

Ezenkívül még sátraztunk is pár éjszakát, a részleteket letebb találjátok.

legforgalmasabb úton (Helsinki és Turku között) nem állt meg nekünk senki az utolsó előtti napon, mikor másnap már indult a gépünk Turkuból. Egy éjszakát egy parkban töltöttünk, néhány órára felfelve a sátrat és imádkozva, hogy ne szúrjunk szemet senkinek. Másnap újabb stoppolás, de mikor másfél órája álltunk a zuhogó esőben, úgy döntöttünk, vonatra szállunk. Ezt csak hasonló kényyszerhelyzetben teyíték a finneknél, mert ott csak a finn diákigazolványt fogadják el, így egy 200 km-es táv fejénként 8000 Ft-ba kerül!

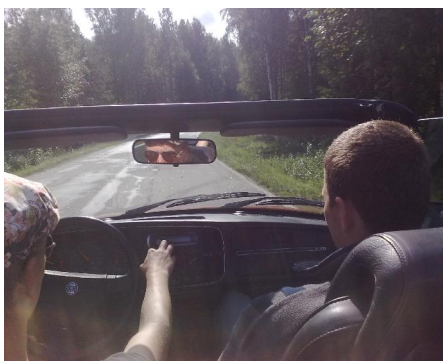
Hova érdemes? — Látnivalók

A 4-es villamoson akár napon-ta láthatjátok, hogy Turku Szegeged testvérvárosa. Most megbizonyosodtunk róla, hogy tényleg hasonló a feeling. Turkuban is van egy nagy folyó, ami mentén felépült a város, egy katedrális, sok szép park és zöldterület. Egyeteme is van, valamint a kikötőig is érdemes elsétálni, megcsodálni az egyre nagyobb és csillogóbb hajókat, vitorlásokat, yachtokat.

Turkuból közvetlenül indul több cruise hajó is Alandba,

Stockholmba és Helsinkibe. Aland egy Finnországon belüli autonóm ország, ahol már inkább svédnek érzik magukat az emberek. Több mint 6000 szigetből álló szigetcsoport, van- nek közte talpalatnyi és városnyi méretűek is. A táj egyszerűen csodálatos, megigéz, ahogy a nagy 10-12 emeletes hajót a kisebb-nagyobb szigetek között viszi útja. Itt kempingben szálltunk meg, még magyar áron is meglepően jutányosan, két éjszakára összesen 20 euróért. Csónakáztunk az érintetlen szigetek között, és vadeperet ettünk az út széléről, amikor reggel elsétáltunk a 7(!) km-re lévő boltba.

Helsinkiben is töltöttünk két napot, de talán egy kicsit a fáradtság miatt is, annyira nem nyerte el a tetszésünket: tipikus nagyváros, rohanó emberek, viszont a parkok itt is szépek, gondozottak, mint mindenhol az országban. A finnek nagyon odafigyelnek a természetre, óvják, becsülik az erdőiket, vizeiket. Volna mit tanulnunk tőlük.

Tipikus finn életérzés: kabrió, szauna, erdő

Egy hétvégét töltöttünk a finn barátunkkal és családjával a hétvégi házukban, ami tényleg az erdő közepén van, egy tó mellett. Két kis kedves fából épített ház, ahol csak villany van, a vizet a faluból kell hozni. Teljes lelki béke. Az erdő ontja kincseit: végtelen áfonya, gomba, leírhatatlan zöld lombok. Igazi finn, sajátépítésű szaunában izzadtunk, aztán ugrás a tóba! Egy éjszaka közösségre vágytunk, elmentünk hát a legközelebbi bárba, de nem akárhogyan! Motorcsónakkal a tavon át! A klasszikus, piros Saab kabrió pedig végleg a szívünkhöz nőtt. Mivel a finneknél olyan rövid a nyár, igyeksenek azt minél jobban kihasználni, kiélvezni a napi 18-20 óra napsütést, a 25-30 °C-t, a már kevésbé hideg tavak vizét. Egy kicsit ezt hiányolom magunkból, magyarokból. Nekünk is szükségünk lenne egy kis kikapcsolódásra, ellazulásra. Néhány napra-hétre elengedni magunk mellett a világ zaját, és csak létezni boldogan.

Így telt ez a tíz nap a finneknél. Hol kalandosan, hol nyugisan, de mindenképpen sok örömmel, rengeteg újdonsággal. A konklúzió: érdemes bevállalósnak lenni, de azért észszel és felkészülve.

Szabados Gabriella

Oly közel, s mégis oly távol

Minden egy unalmas kötelező olvasása közben kezdődött... Idén megfogadtam, hogy nem hagyok semmit az utolsó pillanatra, ezért legalább olvasni elkezdek, hogy ne maradjon minden a vizsgaidőszakra. Éppen a kollégiumban az egyik kötelező olvasmányom felett bambultam ki az ablakon, természetesen a könyvhöz sehogy sem kapcsolódó témán merengve, amikor felötlött bennem egy gondolat. A fák lombjain keresztül ugyanis megpillantottam a Herman Ottó Kollégium ablakait. Nagy dilemma előtt álltam: haladjak tovább a könyvvel, vagy hívjam fel az előbb említett kolecs egy lakóját, volt gimis osztálytársamat és kedves barátomat, Megyesi Dánielt (ÁJTK), és csábítsam el egy kis beszélgetésre. A döntés egyértelmű volt...

Persze legelső kérdésem az volt hozzá, miután megbeszéljük, mennyire hidegre fordult az idő, milyen is az élet a Hermanban, hiszen itt vagyunk egymástól alig egy-két percre, mégsem tudunk sokat egymásról. Dani pedig (egy kacér, jót semmiképpen sem jelentő mosollyal a szája szélén) mesélni kezdett...

A legelső és legszembetűnőbb különbség természetesen a két szomszédos kollégium mérete, ebből következően pedig a kollégistáinak a száma. A tízemeletes épületben a fiúk és a lányok aránya nagyjából meg- egyezik. Az első emeleten ta-

lálható a könyvtár és a porta, utána pedig körülbelül az ötödik emeletig a lányok uralják az épületet, a fiúk a felsőbb emeleteken laknak. Az épület egyik nagy előnye, mint Dánitól megtudtam, hogy ki lehet menni a tetőre, ahol az összejövetelek igazán hangulatosak tudnak lenni.

Emeletenként 10-12, háromágyas szobák találhatók. Természetesen van közös szoba és konyha is, ezen nem hiszem, hogy bárki is meglepődött volna. Ami eltér a Mórában tapasztalttól, hogy a Hermanban egy emelethez két folyosó tartozik, folyosónként pedig két hűtőn osztozhatnak az ott lakók.

Miután sikeresen kielemeztük Danival a felépítésbeli különbségeket, áttértünk az izgalmasabb témákra, vagyis a kollégiumban megrendezett programokra. Abban, hogy havonta tartanak kolibulit, nagy szerepük van a kollbiz tagjainak. Mint megtudtam, mostanában lesznek (november eleje) a választások, és több, a korábbiakhoz képest lényegesen aktívabb személyek jelentkeztek a bizottságba. Így az általános hermanos programok mellett, mint a túrázás és a közös filmnézés, még több rendezvény várható a jövőben. Dani külön kihangsúlyozta, a programok sokszor spontán jönnek, mivel az éppen aktuális közéleti témákhoz kapcsolódóan szervezik meg őket. De nem szabad elfeledkezni a kollégiumi

egész napos vetélkedőről, a DISNO-ról sem. Ha csak egy szóval kellene jellemezni, akkor a májpróbáló lenne a megfelelő kifejezés (legalábbis a hallottak alapján, mivel hozám hasonlóan Dani is most kezdte az egyetemet.)

A beszélgetés vége felé még azt is megtudtam, a kollégium lakóinak nagy része TTIK-s, hiszen a Mórához hasonlóan a Hermanban is több kar hallgatói laknak. De meg kell még említenem azt is, Dani hány-szor célzott arra, mennyire jó náluk a hangulat. Mindenki segítőkész, nagyon jól érzi magát, és egy pillanatra sem bánta meg, hogy nem egy másik kolecsba adta le a jelentkezését. Én persze, mint aggódó jó barát, megnyugodva dőltem hátra a székemben azzal a tudattal, Dani mennyire jó helyen van. Érdekes, mennyire közel lakunk egymáshoz, mennyire közel van a két kollégium, mégis néha olyan óriásinak tűnik a kettőnk között lévő távolság. A hasonlóságok ellenére is tény, hogy mindketten egy másik „világban” élünk. Ő hermanos, én mórás. De ha egyszer leülünk beszélgetni, ez a legutolsó, amire bármelyikünk is gondol. Még egyszer innen az íróasztal mögöl is köszönöm Neki a rendhagyó interjút.

Szemei Orsolya

KÖNYVAJÁNLO

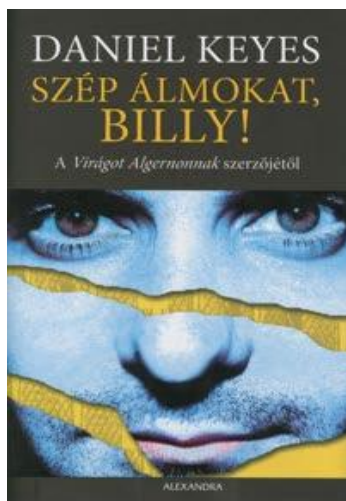
Daniel Keyes – Szép álmokat, Billy!

Az emberi elme talán az egyik legbonyolultabb, ennél fogva az egyik legsebezhetőbb szerkezet, amit a természet alkotott. Rengeteg különféle bizzarr, gyakran ijesztő módon „hibásodhat meg”, ezek közül csak az egyik az, amit a diagnosztika többszörös személyiségnek hív. Billy Milligan éppen a különös állapotban találjuk a valós eseményeken alapuló történet kezdetén.

Daniel Keyes nem először foglalkozott a többszörös személyiség problémájával e könyv írásakor. Nem sokkal előtte fejezte be *Az ötödik Sally* című regényét, amely egy többszörös személyiséggel rendelkező lányról szól. Billy Milligan részben emiatt kérte fel története megírására. Milligan volt az első olyan ember az Egyesült Államokban, aki többszörös személyiség miatt hivatkozott beszámíthatatlanságra a bíróságon, emiatt nagy szenzációnak számított az ügye a hetvenes évek végén. Mivel a média sokat foglalkozott vele, Billy szeretne volna megismertetni a közvéleménnyel a saját nézőpontját, állapotának lényegét.

A többszörös személyiség egy emlékezeti probléma, amelyben az ember időnként „elfelejti”, kicsoda is ő, és azt hiszi, valaki egészen más. Az én több „egyszerűbb” részre darabolódik fel, akik egy kicsit kevesebb dologhoz értenek, de azokhoz jobban, illetve kevés-

bé jellemzőek rájuk az összetett érzelmek (Billy egy ízben arról számol be a könyvben, milyen furcsa volt számára először átélni, hogy többféle érzélem kavarg benne). A köztudatba ez a betegség mint skizofrénia került be, tévesen – a skizofrénia legfőbb ismertetőjele a hallucináció és az ahhoz kapcsolódó téveszmék. A többszörös személyiség lehet-

ségességét illetően máig vannak szkeptikusok a szakemberek között, mivel a betegség meglelte empirikus eszközökkel nem bizonyítható. Kétkedésre adhat okot az a tény is, miszerint ezt a problémát mind ez ideig csak az Egyesült Államokban diagnosztizálták, mindazonáltal van olyan nagyobb diagnosztikai kézikönyv, amelyben szerepel.

Ez az állapot rengeteg bonyodalomhoz vezetett Billy életében, akinek huszonhat éves korára huszonhárom különböző személyiség váltogatta az uralmat tudata és cselekedetei

fölött. Voltak közöttük dominánsabbak, mint a brit Arthur, aki autodidakta módon orvoslást tanult, vagy a szerb Ragen, a harcos, akinek a neve a *rage again* kifejezésből ered; illetve voltak gyámoltalanabbak is, mint a hároméves Christene, vagy az örökké ijedt Danny. A *magszemélyiségnek*, azaz az eredeti Billy Milligannek nem is volt tudomása az „embereiről” (nem szerette, ha a „személyiség” szót használták rájuk), egészen letartóztatásáig.

A könyv megismerteti az olvasóval Billy embereit, akik mint egy család próbálnak összefogni, és normális, vagy legalábbis ahhoz közeli életet élni. Végigkalauzol minket a főhős gyermekkorán, személyiségeinek megjelenésén, és azokon az eseményeken, amelyek letartóztatásához, a tárgyalásokhoz és végül az ítélethez vezettek. A tárgyalások ideje alatt Billy terápián is részt vett, amelynek eredményeképpen tanúi lehetünk személyiségei összeolvadásának, egy új ember megjelenésének. A legfőbb kérdés, amit az író felvet, hogy áldozat-e Billy Milligan, vagy csupán egy nagyon ügyes szélhámos, nyitva marad, az olvasóra bízva a döntést.

A könyv alapján 2008-ban mozifilm készült *The Crowded Room* címmel, valamint 1994-ben megjelent a folytatása is, a *Billy Milligan háborúi*.

Valeri Tsvetkov

FILMAJÁNLO

Bújócska

Családi tragédia történik. A feleségünk élettelen holtestét a fürdőkádban találjuk, miután végzett magával egy borotvával. Kilencéves kislányunk szemtanúja lesz a történéseknek. Mi hát a teendő, ha elismert, képzett pszichiáterként dolgozunk?

A válasz egyszerű. A környezetváltozás segít. Az mindig segít. Ott hagyjuk a nagyvárost, a rossz emlékekkel teli házat, és a gyermekkel együtt egy csendes, vidéki házba költözünk. Ott jó lesz. Biztos, hogy jó lesz. Megnyugszunk, kikapcsolódunk, elfelejtjük a tragédiát. No, az persze végül is érthető, hogy kislányunk hallgataggá, magába fordulóvá válik, sőt még az is, hogy kisse furcsán viselkedik. Ezen csöppet sem lehet csodálkozni. Mindazonáltal remek esettanulmány alanyává válik. Bízunk hát a javulásban, hiszen a környezet nyugodt, a szomszédok barátságosak, sőt sikerül megismerkednünk egy nagyon csinos, kedves, fiatal hölgygel és lányunkhoz hasonló korú unokahúgával, aki épp ideális játszópajtásnak tűnik. Minden adott, már csak „gyógyulni” kell.

Aztán bekövetkezik az első furcsa esemény. A lányunk azzal tér haza a közeli erdőben tett sétájáról, hogy szerzett egy barátot, bizonyos Charlie személyében, aki igazán kedves, vicces, és jól lehet vele játszani. „A trauma fájdalommal jár.

Az elme megtalálja a módját, hogy lerázza” – nyugtat minket pszichiáter kollégánk az elképzelt barát hallatán a tollunk tanult pszichozaggyával. Merthogy elképzelt barátról van szó, ez világos, hiszen egyetlen kisfiú sem él a közeli körünkben, akiben lányunk játszópajtásra lelhetne. Talán nem is baj, amíg Charlie csupán az asztalunknál eszik vagy kislányunkkal a kedvenc játékát játssza: a bújócskát. Csak-hogy egyre furcsább és furcsább, sőt kimondottan ijesztő, horrorisztikus dolgok történnek, melyet Charlie számlájára írhatunk. Charlie-t senki nem látja, mégis nyomot hagy maga után rémisztő tetteivel, melyek egyre inkább elfajulnak, egészen a gyilkosságig. Na, most már kezdetünk aggódni! Kezdetjük úgy érezni, hogy a dolgok irányítása kicsúszik a kezünk közül, hogy minden, amit az elme működéséről tud-

tunk, amit az ilyen „betegek” kezeléséről megtanultunk, valójában használhatatlan.

És hogy ilyen helyzetben mit tegyünk? Nos, ez jó kérdés!

A John Polson által rendezett amerikai thriller nem csupán izgalmas történetével és többszörös, a nézőt sokkoló, óriási csavarjaival válik kiemelkedő művé. Mind a filmes formanyelv izgalmas használata, mind Robert De Niro és Dakota Fanning briliáns színészi játéka kiváló alkotássá emeli a filmet.

HAMAROSAN A TUDAT-HASADÁSOS FILMKLUBBAN!

Németh Beáta

Engedd be a világot!

Ismered a Couch Surfinget? Erre a kérdésre nem sokan kapják fel a fejüket, de aztán még nagyobb a rácsodálkozás: „Ilyen tényleg létezik? Egy ekkora lehetőség?” És én mosolyogva válaszolom: Igen, ez a közösségi oldal több mint 3 millió tagot számlál a világ bármely pontjáról, akik szeretnek utazni, felfedezni, új embereket és kultúrákat megismerni. Akik nyitottak és kíváncsiak a világra, akik szeretik a kalandokat, és akik el is szállásolnak pusztán baráti jószívúságból a saját otthonukban, ingyen.

Csak beírod a keresőbe a város nevét, ahová szeretnél menni, és máris rengeteg ember adatlapját találsz, akik szívesen megismernek veled egy kávé, megmutatják a várost, és még akár néhány éjszaka aludhatsz is náluk. A világ bármely pontján, hiszen mindenhol vannak regisztrált felhasználók. Persze nem árt némi használható idegennyelv-tudás (főleg angol) az elején, de mindez arra is jó, hogy tényleg használhasd az addig megszerzett ismereteidet. Sőt, ha egy helyi lakos vezet körbe a városban, este pedig az ő asztalánál eszel az ottani ételekből, biztos jobban átérzed az adott hely atmoszféráját.

Ha pedig el szeretnél menni, mondjuk a Kongó-vidékre, de nincs kivel, itt utazótársakat is találhatsz.

A világ a te ajtódon is kopog – engedd be!

Egy életérzés. Egy közösség. Végtelen kaland.

Szabados
Gabriella

Foglald el a belvárost!

Uszítónak hangozhat a cím, ám ez inkább felhívás. A diákoknak, beleértve a középiskolásokat és az egyetemistákat is, remélhetőleg tetszeni fog a kezdeményezés, amelyet a KÁEFTÉ (Kecskeméti Fiatalok Társasága) két tagja hoz el Szegedre.

Az egész abból áll, hogy el akarják űzni a szürke hétköznapiakat. Ezt különböző programokkal, rendezvényekkel és flashmobokkal szeretnék elérni. Kecskeméten már bizonyítottak, és egyetemista éveik alatt Szegeden is bevetnék tudásukat és tapasztalataikat a lehorgolt és unalmas napok ellen. Emellett néha akciókat, vagy ahogy ők mondják: „eksönöket” is szerveznének, amelyek meglepnék és megnevettetnék a járókelőket.

Szegeden elsőként a Kecskeméten már két alkalommal is sikeresen debütált 'CTF!' (Capture the flag!) játékot vetnék be. Ez a játék ismerős lehet a PC-s játékok világában kalandozóknak, de az airsoft vagy paintball szerelmeseinek is.

A kis csapat jelenleg a táborát keresi, azokat a fiatalokat, akiket érdekelnek az ilyen és ehhez hasonló köztéri társasjátékok és akciók. Kérésük egyelőre csak annyi, hogy ahol csak lehet, érdeklődjétek meg barátaitoknál, ismerősöknél, részt kívánnak-e venni ilyenben. Amint a srácok megfelelő számú résztvevő visszajelzését látják, már tudnak kalkulálni a térkép megtervezését és a szabályok pontosítását illetően. További információkról érdeklődni a kaefte@citromail.hu e-mail címen tudtok.

Szóval hajrá Mórások! Jelentkezzetek, és vegyünk be együtt Szegedet, ha akarja, ha nem!

Harkai György

Kedves Kollégisták!

Könyvklub indul a Mórában!

A koncepció lényege, hogy közösen válasszuk meg, mit olvasunk, úgymond demokratikusan.

Három-négy hetente olvasnánk egy-egy kötetet, hogy bőven legyen rá mindenkinek ideje, az egyes olvasmányok 150-200 (250?) oldal körüliek lennének a fogyaszthatóság érdekében. A találkozók végén mindig megszavaznánk a következő alkalom könyvét. Ez valahogy úgy nézne ki, hogy aki-nek van ötlete, felveti, majd megszavazzuk a legszimpatikusabbat.

Egyedül az első alkalom volna "kötött", kortárs szerzőtől olvasnánk választott művet, akár a szerző meghívásával.

Akit érdekel a dolog, kérdezzen utána Sörös Borinál, vagy keresse meg facebook-on a könyvklubot! Sok szeretettel várjuk! :)

Sörös Bor

Kedves Magyarosok!

Szakos klub indul a Móra kollégiumban. A felhívás tekinthető visszafogott kiáltványnak is.

A találkozók természetük szerint egy hallgatói szintű szakos fórumot hoznának létre, ennek keretében a következő tematikák kerülnek színre:

- rendezvények reklámja és beszámolója,
- ösztöndíjlehetőségek, pályázatok hirdetése, ERASMUS-beszámoló,
- referátum, szakdolgozatvédelem, konferencia előadás előtti főpróba lehetősége,
- jegyzetcsere, végeláthatatlan témában, kurzusban segítség, a szakdolgozat formai problémáinak tisztázása,
- valamilyen általad fontosnak tartott téma felvetése, felvázolása,
- különböző nyelveken olvasandó szövegekhez segítségbörze,
- folyóiratszemle, kiadók új megjelenései.

Amint látjátok, alapvetően önkéntességen alapul: önképzés és tájékoztatás. Mindenkinek hasznos, ha lehetőséget kaphat arra, hogy akár kisebb körben is, de gyakorolhassa az előadás módját. Ezek maximum húsz percesek, és nem kötelező előadást vállalni a részvételhez, egy alkalommal kb. öt ember fér bele a programba.

A névvel kapcsolatosan: első gondolatom a LAPALAPÍTÁS volt, Illyés Gyula naplórészlete ösztönözte. Jelzi a folytonos alakulás, újraalakulás megindító hangulatát, de még megszavazhatjuk, ha jobb ötlet akad.

Első, alakuló ülésünk október 18-án volt, ugyanígy két-három-négy hetes szünet lenne két alkalom között.

Szeretettel várunk mindenkit!

Sörös Bor

Kollégiumi programok

November 16. 20.00	7. kollégiumi sütisütő verseny II. elődöntője
November 17. 19.00	A kárpát-medencei magyar borok kóstolója I. Bemutakozik a Felvidék
November 17. 21.00	Idő filmklub
November 18-19.	Nonstop filmklub, meglepetésekkel, nyereményekkel
November 22. 20.00	Világjáró kollégisták I. (Keleti utazók) Bíró Gyöngyvér: Szíria és Margat vára
November 23. 20.00	Komolyzenei est
November 24. 21.00	Idő filmklub
November 27. 20.00	Adventi gyertyagyújtás
November 28. 21.00	Tudathasadásos filmklub
November 30. 20.00	7. kollégiumi sütisütő verseny döntője
December 1. 19.00	A kárpát-medencei magyar borok kóstolója II. Bemutakozik Erdély és a Délvidék
December 4. 20.00	Adventi gyertyagyújtás
December 5. 21.00	Tudathasadásos filmklub
December 7. 19.00	Zombori István előadása Szegedről, az árvízi újjáépítés- től az egyetemi és egyházi negyed kiépítéséig (tervezett)
December 8. 20.00	Mikulás napi rendezvény és buli
December 11. 20.00	Adventi gyertyagyújtás
December 12. 20.00	Karácsonyi ünnepség és teaház
December 18. 20.00	Adventi gyertyagyújtás

Látogassatok meg minél több rendezvényt! Jó szórakozást!

Többet

Százas izzót vettem a konyhai lámpába,
hog_y többet lássunk.
Nem maradt pénz bor_ra.

Talán mégis jobb le_tt volna, ha har_mincsat hozok. Az olcsóbb.

Akkor vettem volna bort is,
és most kilazult arcizmokkal ülnénk, félig csukott szemmel.
Bágyadtan megvacsoráznánk, aztán elaludnánk az asztalon.

De íg_y, kénytelenek vag_yunk észrevenni
a koszt a kredenc lábánál,
a térdmagasságig felázo_tt falakat,
és szanaszéjjel unt test_ünk.

Három kívánság

magatok közül
vessetek ki.
ne vessetek ki.
nevessetek ki.

Mint törött borda,
átszúrja feketedő
tüdő_m az idill.

*

Valamekkora
akárkik sehog_yan se
érik el eg_ymást.

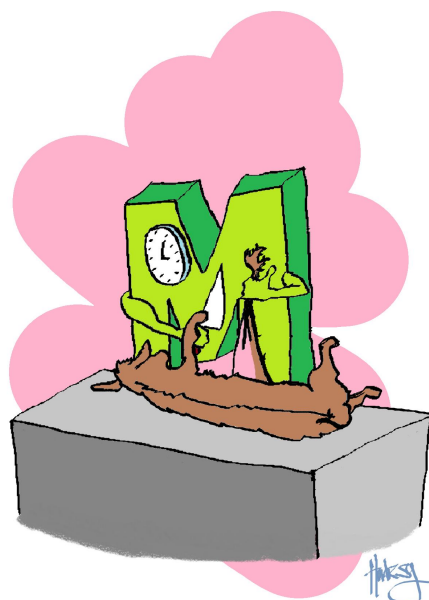
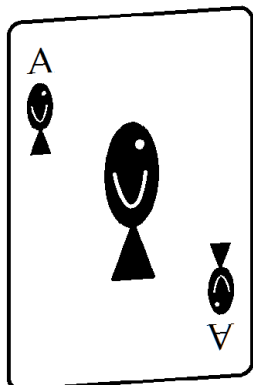
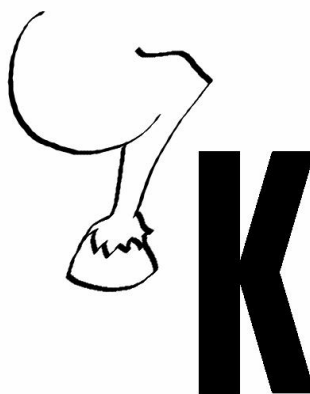
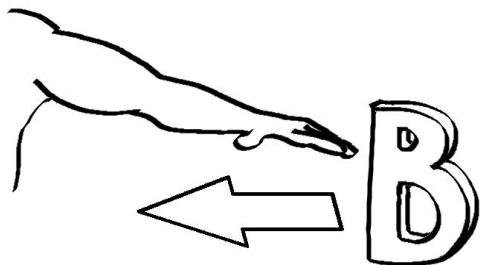
*

Elégsz, mint Isten
hamutál szélén hag_yott
cigarettája.

Egy kis fejtörő gyanánt fogadjátok a Móra Nyúz újdonsült képrejtvényeit!

A megfejtéseket a következő számunkban közöljük. Hajrá!

Hackney James

Fotó: Hornyik Anna

Móra Nyúz – a Móra Ferenc Kollégium lapja. Megjelenik 110 példányban, ingyenes terjesztéssel.

Főszerkesztő: Salamon Teodóra

Tördelőszerkesztő: Salamon Teodóra

Olvasószerkesztő: Sörös Borbála

Korrektúra: Salamon Teodóra, Sörös Borbála

Szerzők: Balog Márta, Brusszel Bella, Csík Réka, Farkas Levente, Harkai György, Hegedüs István, Heltai Sára, Hubicsák Péter, Kókai Adrienn, Kubitsch Rebeka, Lengyel Nóra, Major Stella, Mikes Noémi, Németh Beáta, Orsós Klára, Sörös Borbála, Szabados Gabriella, Szenek Orsolya, Tóth Edit, Valkai Zsuzsa, Veres Patrik, Vidovenyecz Éva, Vrazsovits Rita

Borítóterv: Kiss Máté

Képek, illusztrációk: Csengődi Erika, Csík Réka, Hadzsy János, Heltai Sára, Hornyik Anna, Kovács Csilla, Major Stella, Mátéffy Atilla, Nagy Zsuzsanna, Szabados Gabriella, Szeverényi Krisztina

A további képeket internetes oldalak segítségével közöltük.